

Aedes vereniging van woningcorporaties

Jaarverslag 2024

27 mei 2025

vereniging van
woningcorporaties

Inhoud

Jaarverslag 2024	3
1. Verslag van het bestuur over 2024	3
2. Verantwoording governance 2024	7
3. Algemene toelichting	9
4. Toelichting activiteiten 2024	10
Jaarrekening 2024	16
1. Grondslagen van waardering	16
2. Grondslagen van resultaatbepaling	19
3. Balans per 31 december 2024	20
4. Staat van baten en lasten 2024	22
5. Kasstroomoverzicht	23
6. Toelichting op de balans per 31 december 2024	24
7. Toelichting op de staat van baten en lasten 2024	29
8. Bezoldiging bestuur en directie	34
Overige gegevens	37
Controleverklaring accountant	37
Bijlage A. Samenstelling commissies in 2024	40
Bijlage B. Nadere toelichting programma's 2024	41

Jaarverslag 2024

1. Verslag van het bestuur over 2024

Woningcorporaties zijn er voor bewoners van nu en morgen. De bestaansreden van corporaties is en blijft de verantwoordelijkheid voor goede huisvesting van mensen die door hun inkomen of andere omstandigheden moeilijk betaalbare huisvesting vinden. Daardoor zitten we niet 'even' in een wijk of een buurt maar vele decennia. Die aanwezigheid en betrokkenheid werken stabiliserend en stimulerend. Woningcorporaties zijn zo in staat om wijken en buurten leefbaar te houden. Het maakt dat we maatschappelijke veranderingen vroegtijdig zien en de gevolgen ervan ondervinden. Dit is het werkterrein voor leden van Aedes en voor Aedes als brancheorganisatie. Dit is de volkshuisvesting waar we elke dag met elkaar keihard aan werken.

Samen wonen en samen leven

In 2024 hebben we een nieuwe visie geïntroduceerd, die tijdens het voorjaarscongres met 100% van de stemmen is aangenomen. Deze visie, "Samen wonen en samen leven", geeft richting aan ons werk en benadrukt het belang van samenwerking en inclusiviteit, zowel voor de huidige huurders als voor de vele woningzoekenden die er nog steeds zijn. Hun belangen stonden ook centraal in de Uitvoeringsagenda Wonen en op de eerste Woontop van 2024, die we in februari samen met elf andere organisaties tot stand brachten. Samen met diverse partners hebben we gewerkt aan oplossingen om de woningnood versneld aan te pakken. We maakten concrete afspraken om de bouw van betaalbare woningen te versnellen en belemmeringen weg te nemen.

Dit was ook onze boodschap aan het nieuwe kabinet dat in juni 2024 aantrad. Opnieuw drongen we aan op meer ruimte voor woningcorporaties om meer betaalbare woningen te kunnen leveren voor diverse aandachtsgroepen en andere woningzoekenden. Meer regie door de overheid is daarbij een absolute voorwaarde. Tijdens de tweede Woontop in december was dit het centrale thema.

Onze bijdrage aan het oplossen van de woningnood hebben we herbevestigd met een herziening van de nationale prestatieafspraken. Deze herijking stelt ons in staat om onze doelen op het gebied van nieuwbouw, verduurzaming en huurbeleid aan te passen aan de huidige omstandigheden en recht te doen aan een gezonde en toekomstbestendige sector.

Hierbij kijken we in eerste instantie naar elkaar. Op het najaarscongres zijn de uitgangspunten vastgesteld voor de onderlinge solidariteit. Een onderscheidend besluit waarmee woningcorporaties hun verantwoordelijkheid nemen voor elkaar, maar vooral voor de huurders in Nederland.

Ook de herziene governancecode draagt daaraan bij. Deze helpt ons transparanter en effectiever te werken. Noemenswaardig is ook dat de Wet betaalbare huur door het parlement is aangenomen, waarmee huurders en woningzoekenden in het middensegment beschermd zijn tegen excessieve huren. Aedes heeft in een brede coalitie met succes gepleit voor deze wet.

Met de tweejaarlijkse Corporatiedag stimuleerden we de onderlinge kennisuitwisseling en ontmoeting tussen woningcorporaties. Ruim 1000 medewerkers namen deel aan het kennisprogramma met meer dan 34 workshops, lezingen en wijkexcursies.

Een ander belangrijk resultaat in 2024 was de afsluiting van de nieuwe cao woondiensten voor woningcorporaties. Deze cao biedt verbeterde arbeidsvoorwaarden voor onze medewerkers, wat essentieel is voor het behouden van gemotiveerd en gekwalificeerd personeel.

In het najaar hebben de leden het belang van datastandaarden onderstreept door in te stemmen met een structurele inbedding in de werkorganisatie van Aedes. Op datzelfde Aedes-ledencongres werd ook met veel enthousiasme Liesbeth Spies als nieuwe voorzitter benoemd. Liesbeth treedt in februari 2025 aan.

Naast deze eenmalige resultaten zijn ook de terugkerende producten zoals de benchmark en forecast op onderdelen verbeterd en doorontwikkeld. Dit geldt ook voor de Aedes-website en het goed gebruikte communityplatform waarmee we kennisuitwisseling faciliteren. Dit gebeurde ook op meer dan 240 bijeenkomsten, online en verspreid over het hele land.

Langetermijnvisie

Woningcorporaties zetten de komende jaren zelfbewust een stap naar voren. Ze gaan door met het beheren en bouwen van goede en duurzame woningen voor wie daarop is aangewezen. En ze gaan meer bouwen aan gemeenschappen. Ze staan voor het realiseren van de volkshuisvestelijke doelen die zijn afgesproken met de overheid en andere partijen. Daar staan ze niet alleen nu voor, ook in de toekomst. Bewust kiezen ze voor de beweging van woningmarkt naar volkshuisvesting. Daarbij werken ze domeinoverstijgend samen met anderen. Ze bewegen:

- van een smalle doelgroep naar een bredere doelgroep,
- van stenen naar mensen,
- richting het bevorderen van sterke gemeenschappen,
- naar betaalbare woonlasten,
- naar meer en diverser woningaanbod in alle wijken,
- om onze woningen versneld gezond, veilig en comfortabel te maken,
- naar een duurzame woningvoorraad.

Governance

De sector werkt al sinds 2005 met een Governancecode Woningcorporaties waarin de uitgangspunten voor goed bestuur en intern toezicht zijn vastgelegd. In het najaar 2023 hebben Aedes en VTW aan een externe commissie opdracht gegeven voor de evaluatie van de Governancecode. Deze evaluatie heeft tot een herziene Governancecode Woningcorporaties geleid die op het congres van 21 november 2024 met grote meerderheid is aangenomen en op 1 januari 2025 in werking is getreden.

Ontwikkeling ledenaantal

Aedes had eind 2023 262 leden. Dit zijn nagenoeg allemaal Toegelaten Instellingen. Ook is een aantal niet-winstbeogende instellingen (NWI's) en Gemeentelijk Woningbedrijven lid van Aedes. Gedurende 2024 hebben we 3 nieuwe leden bijgekregen, 6 corporaties zijn gefuseerd, waarbij per fusie 2 corporaties samen zijn gegaan. Eind 2024 was het aantal leden hierdoor opnieuw 262.

Ontwikkeling van de werkorganisatie

De werkorganisatie van Aedes bestond eind 2024 uit de volgende afdelingen:

- Belangenbehartiging en Publieke Zaak (BBPZ)
- Sectorontwikkeling en professionalisering (S&P)
- Datastandaarden
- Communicatie
- Bedrijfsvoering
- Staf/verenigingszaken

De werkorganisatie¹ bestond eind 2024 uit 70,9 fte, waarbij er aanvullend nog 5,3 fte openstaande

¹ Dit betreft de vaste formatie van Aedes, inclusief Datastandaarden. Tijdelijke werknemers, zoals trainees en stagiairs, tellen niet mee in de opgenomen formatie.

vacatures waren. Daarmee zitten we op de formele formatieruimte van 76.2 fte.

In 2024 hebben de medewerkers van Aedes zich verder ontwikkeld op zowel inhoudelijke, relationele als procesmatige vaardigheden. Hiervoor zetten we de 'Aedes-academie' in waarbij senior collega's hun kennis en ervaring delen met andere collega's.

In 2024 is weer een medewerkerstevredenheidsonderzoek gehouden. De medewerkers waarderen het werken bij de werkorganisatie met een 8,8 (2021: 8,7). Een score die zeer tevreden stemt.

Financiën

In 2024 komt het operationele resultaat (inclusief beleggingsresultaat) uit op verlies van € 0,59 miljoen. Dit is € 1,1 miljoen positiever dan begroot. Dit komt met name door het positieve resultaat van de beleggingen. Daarnaast zijn er minder kosten gemaakt dan begroot.

Risicoparagraaf

Aedes is een vereniging van leden. Het voornaamste strategische risico voor de organisatie is dat veel leden ineens hun lidmaatschap opzeggen. Dit leidt tot minder contributieopbrengsten en daarmee tot minder organisatorische slagkracht. Vervolgens leidt dit tot minder impact, zowel richting de sector als richting onze externe stakeholders, zoals de overheid. Doordat Aedes haar inzet en activiteiten laat aansluiten bij de behoeften van haar leden, is dit risico beperkt. Hiervoor is een uitgebreid formeel en informeel systeem van ledenbesluitvorming, inspraak en participatie opgezet. De 2 hoogste verenigingsorganen (het ledencongres en het Aedes-bestuur) vertegenwoordigen de leden.

Daarnaast probeert Aedes via haar activiteiten zichtbaar te zijn voor haar leden en hiermee toegevoegde waarde te leveren. Dit doen we via onze verschillende communicatiekanalen (website, Aedes-Magazine, communities, sociale media, etc.), maar ook door bijeenkomsten waar leden elkaar en Aedes kunnen ontmoeten. Ten slotte houden we regelmatig een ledenonderzoek om de behoefte van leden en hun mening over Aedes te peilen. Het in 2022 gehouden ledenonderzoek laat zien dat de leden op hoofdlijnen tevreden zijn over de vereniging.

Risico's binnen de werkorganisatie

Binnen de werkzaamheden van de werkorganisatie zijn er ook risico's, maar van een andere orde. Dit gaat met name over de inning van de contributie, het voorkomen van fraude, voldoende capabele medewerkers, bescherming van onze informatie en of wij toegang houden tot onze belangrijkste stakeholders. Om deze risico's zo laag mogelijk te houden, hebben we verschillende beheersmaatregelen opgezet. Denk aan een degelijk opgezette AO/IC (inclusief 4-ogen-principe), medewerkertevredenheidsonderzoeken, passende arbeidsvoorwaarden, een professionele OR, trainingen en intervisie voor medewerkers en monitoren van de mate van frequent overleg met onze stakeholders. Ook herijken we ons informatiebeveiligingsbeleid.

Vermogenspositie

Ten aanzien van onze vermogenspositie voert Aedes een conservatief beleggingsbeleid. Aedes heeft een lange beleggingshorizon en een defensieve beleggingsovertuiging waarbij zij streeft naar zoveel mogelijk spreiding in beleggingscategorieën en individuele beleggingen. Het beleggen zelf is extern ondergebracht bij a.s.r. Vermogensbeheer (onderdeel van a.s.r. Nederland). Het beleggingsstatuut beschrijft op welke manier dit plaats vindt: 65% wordt belegd in vastrentende waarden (met als bandbreedtes 45-85%), 25% in aandelen (bandbreedtes 15-35%) en 10% in alternatieven (momenteel commercieel onroerend goed, bandbreedte 0-20%). De vermogensbeheerder bepaalt de posities binnen de bandbreedte. A.s.r.

Vermogensbeheer belegt de portefeuille aan de hand van het a.s.r. Socially Responsible Investment beleid. De UN Global Compact is hierbij de basis maar het beleid van a.s.r. is aanmerkelijk uitgebreider.

Meerjarenperspectief

Aedes wil een gezonde financiële positie hebben, zowel qua exploitatie als vermogen. Op dit moment heeft Aedes een ruim vermogen, dat hoger is dan het benodigde weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen is opgebouwd uit één jaar 100% van langjarige kosten (personeelskosten en huisvestingskosten); één jaar 50% van de overige kosten; een buffer van 2 miljoen euro voor eenmalige investeringen. Aedes accepteert de komende jaren een negatief resultaat om extra te investeren in de grote maatschappelijke opgaven waar de sector momenteel voor staat. Deze keuzes zijn verwerkt in de meerjarenbegroting die het congres op 24 november 2023 heeft vastgesteld (zie tabel).

(x € 1.000)				
Meerjarenbegroting (d.d. 24-11-2023)	2024	2025	2026	2027
	begroting	Meerjarenramingen		
Baten				
Contributies	14.464	14.826	15.197	15.576
Contributie korting	-			
Overige baten	409	426	436	447
Totale Baten	14.874	15.251	15.633	16.024
Lasten				
Programma's	3.100	2.900	2.700	2.600
Datastandaarden	1.500	800	-	-
Staf verenigingszaken	1.000	1.015	1.030	1.045
Communicatie	861	894	928	942
Werkorganisatie				
<i>Personeelskosten</i>	7.967	8.590	8.997	9.318
<i>Huisvesting</i>	940	983	1.027	1.043
<i>Algemene bedrijfskosten</i>	1.413	1.327	1.385	1.405
Totale lasten	16.780	16.508	16.067	16.353
Resultaat				
Saldo baten en lasten	-1.906	-1.256	-434	-330
Uitgaven tlv fonds Datastandaardisatie	1.500	800	-	-
Resultaat uit beleggingen	216	221	225	230
TOTAAL RESULTAAT	-190	-235	-209	-100

2. Verantwoording governance 2024

In deze paragraaf, opgesteld onder verantwoordelijkheid van de remuneratiecommissie van Aedes, verantwoordt het bestuur zich over de manier waarop Aedes de principes van goed bestuur (good governance) toepast.

Structuur

Het Aedes bestuur van Aedes bestaat uit 12 bestuursleden en een onafhankelijke voorzitter. Het bestuur is het verantwoordelijke orgaan voor de toepassing van de principes van goed bestuur. Het congres, dat minstens twee keer per jaar bijeenkomt, vormt binnen de vereniging het hoogste orgaan waarin alle leden zitting hebben. Dit is zowel besluitvormend als toezichhoudend. Het congres stelt onder andere de statuten, reglementen en jaarstukken vast. En daarnaast keurt het congres het voorgenomen beleid van het bestuur goed (visie, jaarplannen en begroting).

Bestuur

Bestuursleden worden benoemd voor ten hoogste 4 jaar en kunnen maximaal eenmaal worden herbenoemd. Benoeming gebeurt door het congres. Dit geldt zowel voor de onafhankelijke voorzitter als voor de overige leden van het bestuur. Buiten de onafhankelijke voorzitter bestaat het Aedes bestuur uit bestuurders of directeuren die de dagelijkse leiding van één van de leden, dus corporaties, hebben. Voor bestuursleden bestaat een vaste profielschets, vastgesteld door het congres. Het congres benoemt uit de leden een kandidaatstellingscommissie, die bij een vacature verantwoordelijk is voor het doen van een voordracht, passend in het profiel. Voorafgaand aan de benoeming van een nieuw bestuurslid wordt een integriteitsverklaring overhandigd.

Begin 2024 kende het bestuur 3 vacatures, ontstaan vanwege het vertrek van Esther Lamers per 31 december 2022, het vertrek van John Olde Olthof per 31 december 2023 en het vertrek van Richard Sitton per 1 maart 2024. Na een zorgvuldige wervingsprocedure zijn tijdens het voorjaarscongres van 12 juni in totaal 3 nieuwe bestuursleden benoemd, te weten Anneke Allewijn, Jaap Huibers en Marieke Kolsteeg. De nieuwe bestuursleden hebben bij hun aantreden een verklaring ondertekend waarin zij een aantal vragen hebben beantwoord over de handelwijze van de thuisorganisatie en persoonlijke integriteit. Vanwege het aflopen van het 1^e benoemingstermijn is Henk Peter Kip tijdens het najaarscongres van 21 november herbenoemd als lid van het Aedes bestuur voor opnieuw een periode van 4 jaar. Einde 2024 kende Aedes een voltallig bestuur.

De remuneratiecommissie

Binnen het bestuur bestaat een remuneratiecommissie. Binnen vastgestelde kaders doet deze commissie voorstellen voor de bezoldiging van de bestuursleden en de directie aan het volledige bestuur. De remuneratiecommissie bereidt de zelfevaluatie van het bestuur voor. Deze evaluatie heeft in maart 2024 plaatsgevonden onder begeleiding van een externe deskundige. De remuneratiecommissie onderhoudt ook contact met de werkorganisatie door gesprekken met de ondernemingsraad.

Bezoldiging bestuur

De bestuursleden ontvangen allen een gelijke remuneratie voor hun inzet voor de vereniging. Voor de leden van het Aedes bestuur, de voorzitter uitgezonderd, wordt de vergoeding niet aan de persoon uitgekeerd, maar aan de woningcorporatie waar de bestuurder werkt. Dat is zo vastgelegd in het remuneratiekader. Een nadere toelichting is opgenomen in hoofdstuk 8.

De auditcommissie

De auditcommissie is een permanente commissie, ingesteld door het Aedes bestuur. Deze commissie adviseert het bestuur over onderwerpen op het terrein van de financiële beleidsvorming, planning en rapportage. De taken en bevoegdheden van de auditcommissie omvatten onder meer toezicht op de werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen, de financiële informatieverschaffing uit de werkorganisatie, het beoordelen van de ontwikkeling en een definitie van het weerstandsvermogen, de naleving van aanbevelingen en opvolging van opmerkingen van de externe accountant en het onderhouden van de relatie met de externe accountant. Voorts bespreekt de auditcommissie jaarlijks met de vermogensbeheerder de ontwikkelingen van de beleggingsportefeuille.

Integriteitscode

In overeenstemming met de Governancecode is voor Aedes een integriteitscode opgesteld. Daarin is vastgelegd dat Aedes staat voor openheid, respect en eerlijkheid.

Klokkenluidersregeling

In overeenstemming met de Governancecode is voor Aedes een klokkenluidersregeling opgesteld: een zorgvuldige procedure voor het melden van misstanden in de werkorganisatie.

Accountant

In beginsel gaan we voor meerdere jaren een relatie met een accountant aan en bepalen we na een aantal jaar of de tijd rijp is voor een andere accountant.

Het bestuur verstrekt jaarlijks de opdracht aan de accountant. Daarvoor tekenen de directeur en de voorzitter van de auditcommissie. De auditcommissie geeft in de aandachtspunten aan of er specifieke zaken zijn waarnaar de accountant moet kijken.

Jaarstukken

Voor het opstellen van de jaarstukken zijn de algemene regels voor organisaties zonder winststreven van toepassing (RJ 640). Soms, zoals bij het weergeven van de hoogte van de remuneratie van bestuur en directie, gaat Aedes verder dan de voorschriften eisen en wil het bestuur de feiten weergeven, zoals dat ook van aangesloten leden wordt gevraagd.

De jaarrekening van Aedes wordt voorbereid door de werkorganisatie, besproken in de auditcommissie en uiteindelijk opgesteld onder verantwoordelijkheid van en ondertekend door het bestuur. Vervolgens worden het jaarverslag en de jaarrekening ter vaststelling en decharge voorgelegd aan het congres.

Meerjarig strategisch plan

Een van de taken van het Aedes bestuur is het initiëren en formuleren van de visie van Aedes welke vervolgens aan de leden wordt voorgelegd. Vanwege het grote politiek-maatschappelijke speelveld waarin Aedes opereert, besteden we ook veel aandacht aan het afstemmen hiervan met de relevante stakeholders. In 2024 is de nieuwe visie van Aedes "Samen wonen en samen leven" gepresenteerd die tijdens het voorjaarscongres met 100% van de stemmen is aangenomen.

In de Kaderbrief worden jaarlijks de hoofdlijnen van het beleid voor het daaropvolgende jaar opgenomen, die vervolgens vorm krijgen in de jaarplannen en begroting en ter goedkeuring voorgelegd worden aan de leden tijdens het (najaars-)congres. Op het congres van 21 november 2024 zijn de jaarplannen en begroting aangenomen.

3. Algemene toelichting

Exploitatie 2024

In 2024 komt het operationele resultaat (inclusief beleggingsresultaat) uit op € 0,59 miljoen verlies. Dit is € 1,1 miljoen positiever dan begroot. Dit komt met name door het positieve resultaat van de beleggingen. Daarnaast zijn er minder kosten gemaakt dan begroot.

In 2024 is het saldo op financiële baten en lasten € 1,04 miljoen. Dit is hoger dan begroot. Het resultaat is tot stand gekomen door een positief rendement op alle onderdelen van de beleggingsportefeuille, namelijk de vastrentende waarden (4,16%), de aandelen (14,67%) en de vastgoedbeleggingen (0,31%). De beleggingsportefeuille eindigde het afgelopen jaar uiteindelijk op 5,99%. Het resultaat uit de beleggingen is, na aftrek van de betaalde vermogensbeheersvergoeding, in meerdering gebracht op het resultaat.

In juni 2022 heeft het congres ingestemd met het oprichten van een fonds voor Datastandaarden. In totaal is een fonds gecreëerd van € 3,4 miljoen. In 2024 is hiervan € 1,36 miljoen aangewend (2023 = € 0,97 miljoen). Van de 3,4 miljoen resteert eind 2024 nog 1,07 miljoen in het fonds datastandaarden.

Het vermogen

Het totale eigen vermogen ultimo 2024 bedraagt € 22,02 miljoen. Dit is € 0,59 miljoen lager dan ultimo 2023. De opbouw van het eigen vermogen bestond eind 2024 uit:

- € 20,94 miljoen Verenigingsvermogen (oftewel vrij beschikbaar vermogen) .
- € 1,07 miljoen Fonds Datastandaarden.
- € 0,01 miljoen wettelijke reserve.

4. Toelichting activiteiten 2024

Langetermijnvisie en programma's

Samen wonen en samen leven: volkshuisvesting als basis voor bestaanszekerheid is een gezamenlijk langetermijnvisie van woningcorporaties en branchevereniging Aedes. Woningcorporaties werken dagelijks met stenen, maar vóór mensen. Het gaat niet alleen om een goed huis met een betaalbare huur: ze bouwen aan leefbare wijken, waarin verschillende mensen prettig met elkaar samen wonen. Dit zijn de ambities die zijn vastgelegd in deze langetermijnvisie. Die ambities vertalen zich in 2024 naar 5 prioriteiten voor de volkshuisvestelijke opgaven:

- Huren die bewoners kunnen betalen.
- Overall voldoende en passende sociale huurwoningen.
- Duurzame huurwoningen zonder extra woonlasten voor huurders.
- Huurwoningen in gemengde wijken waar mensen zich thuis voelen.
- Goede randvoorwaarden, voldoende geld en gezonde bedrijfsvoering.

Deze prioriteiten hebben diverse zwaartepunten, samenhang en overlap in belangenbehartiging en sectorontwikkeling. In november 2024 hebben de leden bovendien besloten datastandaarden permanent toe te voegen aan de programmering.

De werkzaamheden zijn geoperationaliseerd in een aantal programma's. In onderstaand figuur is te zien welke programma's bijdragen aan de prioriteiten van de Aedesvisie. Sommige programma's dragen bij aan meerdere prioriteiten.

PROGRAMMA'S 2024

In deze tabel is, per programma, opgenomen aan welke projecten er in 2024 is gewerkt. In de laatste kolom is op hoofdlijnen aangegeven in hoeverre dit project is gerealiseerd in 2024. Groen is gerealiseerd (80% of meer), geel is deels gerealiseerd en rood is niet gerealiseerd (25% of minder). In blauw zijn projecten opgenomen die in de begroting niet waren voorzien, maar die wel zijn uitgevoerd om in te spelen op actuele behoeftes. In bijlage B is per project een nadere toelichting opgenomen.

Programma	Projecten in 2024	
Betaalbaarheid	Toekomstbestendig huurbeleid	■
	Inkomen en armoede	■
	Doorstroom en middenhuur	■
	Participatie huurders en woningzoekenden	■
Beschikbaarheid	Conditie nieuwbouw; grondprijzen, regie en RO	■
	Corporaties & ontwikkeling nieuwbouw: gebiedsontwikkeling, samenwerking, optoppen en NIMBY	■
	Conditie Nieuwbouw: regelgeving, techniek & Taskforce Nieuwbouw	■
	Grootschalige inzet flexwoningen	■
	Opschaling en opdrachtgeverschap	■
Verduurzaming	Versnellen isolatieafspraken (NPA)	■
	Versnellen installatieafspraken (NPA)	■
	Belangenbehartiging verduurzaming nationaal en Europees	■
	Kennisprogramma Wat, Waar, Wanneer en Hoe Verduurzamen	■
	Circulariteit	■
	Klimaatadaptief en natuurinclusief (ver)bouwen	■
	Onvoorziene projecten: saldering, energiearmoede, normering, netcongestie	■
Leefbaarheid en zorg	Ondersteunen corporaties bij geschikte huisvesting aandachtsgroepen (doorbraakteam)	■
	Creëren goede randvoorwaarden bij huisvesting aandachtsgroepen en ouderen	■
	Ondersteunen corporaties voor prettig ouder worden in de wijk	■
	Samen met partners werken aan vergroten leefbaarheid in de wijken	■
	Het ondersteunen van corporaties bij het vergroten van de leefbaarheid in de wijken	■
Onderhoud en verbetering	Gezond en Veilig Wonen	■
	Resultaatgericht samenwerken RGS	■
	Vastgoedsturing	■
	Aedes TCO 2.0	■
	Opdrachtgeverschap & Inkoop	■
	Aanbestedingsplicht	■
Financiering, stelsel en bedrijfsvoering op de prestaties	Mid-term review NPA 2024	■
	Continu presteren en maatschappelijke verantwoording	■
	Samen werken aan de NPA	■
	Programma-overstijgende regeldrukaanpak	■
	Financiering van de middenhuur	■
	Digitalisering en cyberweerbaarheid	■
Benchmark, datacentrum en KIV	Realisatie Aedes-benchmark 2024	■
	Aanbesteding Aedes-benchmark 2025 ev	■
	Realiseren Aedes-forecast 2024	■
	Onderhoud, beheer en doorontwikkeling Aedes-datacentrum	■
	Convenant VVIW (Verdere Verbetering Informatieuitwisseling Woningcorporaties)	■
	Kennisinstituut Volkshuisvesting	■

Beeldvorming en sectorprofilering	Positieve beeldvorming van de corporatiesector	
	Innovatie: bijdragen aan een positief beeld van #slimmerenbeter	
	Corporatiedag 2024	
	Kies voor Wonen: Europese verkiezingen	
Werkgeverschap en arbeidsmarkt: werken aan prestaties	Vorbereiding CAO 2025 e.v. & uitvoering reeds gemaakte CAO-afspraken	
	Nieuwe pensioenregeling	
	Corporaties positioneren als aantrekkelijk werkgever	
	P&O Netwerkdagen	
	Netwerk Vrouwen & Leiderschap	
	Netwerk Jong Aedes	
Datastandaarden	Datastandaarden voor Huurders	
	Datastandaarden voor Bouwwerkdata	
	Datastandaarden voor Financiën & verantwoording	
	Ecosysteem voor datastandaarden	
	Beheer en doorontwikkeling eigen standaarden	
	Organisatie afdeling Datastandaarden	

Staf en Verenigingszaken

Er zijn in 2024 240 bijeenkomsten georganiseerd door Aedes met in totaal 12.511 deelnemers, vrijwel allemaal medewerkers van corporaties. Het aantal bijeenkomsten en deelnemers was groter dan voorgaande jaren. In 2023 waren er 223 bijeenkomsten en 10.243 deelnemers.

In 2024 zien we opnieuw een verschuiving van digitale bijeenkomsten naar fysieke bijeenkomsten. Het aandeel digitale bijeenkomsten was in 2024 53% tegen nog 62% in 2023. Deelnemers waardeerden de inhoud van de bijeenkomsten met gemiddeld een 7,9 (2023: 7,7). De organisatie van de bijeenkomsten werd gewaardeerd met een 8,1 (2023: 8,2).

In 2024 hebben 15 bestuursvergaderingen plaatsgevonden, waarvan 6 extra ingelast zijn en online hebben plaatsgevonden. De andere vergaderingen hebben allemaal fysiek plaatsgevonden.

De tweedaagse in maart vond plaats in Utrecht en de tweedaagse van oktober in Heerlen.

Het voorjaarscongres vond op 12 juni in Kameryck te Kamerik plaats en het najaarscongres op 21 november bij Green Village in Nieuwegein. Op 1 oktober was er nog een extra verenigingscongres bij het NBC congrescentrum in Nieuwegein. Commissievergaderingen en consultatiebijeenkomsten vonden grotendeels online plaats.

Communicatie

Aedes-Magazine

Aedes-Magazine is 4 keer als fysiek tijdschrift verschenen. We hebben aandacht gegeven aan de thema's versneld verduurzamen, participatie, bouwgrond en iedereen thuis in de wijk. De oplage is ruim 4.500 stuks (een lichte daling van 100 stuks ten opzichte van 2023). Het magazine komt terecht bij gemeenten, politici, andere brancheorganisaties, kennisinstituten en op de leestafels van onze leden.

Aedes-Magazine verschijnt ook online. Het aantal abonnees blijft groeien, vooral in reactie op de emailalert wanneer er een nieuw magazine online staat: in 2024 met 363 nieuwe abonnees tot een totaal 4.580. Zij klikten ruim 10% vaker door dan in 2023. In 2024 trok aedesmagazine.nl 14.538 bezoekers (2023: 22.508) die 34.562 keer een pagina bekeken in 21.376 sessies (2023: 32.376). Dat is gemiddeld 1,6 pagina per sessie. 33% van de sessies komt binnen via sociale media. Eenmaal op aedesmagazine.nl is er goed aandacht voor de inhoud: in 43% van de paginaweergaven scrolt de bezoeker tot minstens 75% van de pagina.

Aedes.nl

In 2024 waren er 1.173.384 sessies op de site (2023: 1.367.653). Tijdens deze sessies zijn er 2,1 miljoen pagina's bekeken (2023: 2,3 mln). Gemiddeld duurde een bezoekerssessie bijna 1 minuut en per sessie werden er gemiddeld 1,8 pagina's bezocht. Het aantal terugkerende bezoekers is gestegen naar 52% (45% in 2023).

Social media

Sociale media zijn belangrijk om gewenste doelgroepen te attenderen op onze kennis, instrumenten en activiteiten. Het aantal volgers op LinkedIn is flink gestegen en op X wederom gedaald (LinkedIn 2024: 27.483 en 2023: 24.914; X 2024: 13.294 en 2023: 13.788). Dat komt overeen met landelijke trends waaruit blijkt dat LinkedIn in populariteit groeit en gebruikers X (voorheen Twitter) verlaten.

Belangrijker vinden we de interactie op onze posts (mate waarop volgers reageren). Die is licht toegenomen op LinkedIn (2024: 4,7% en 2023: 4,0%) en ook op X (2024: 1,6% 2023: 1,5%). Onze ambities hebben we daarmee gehaald.

Nieuwsbrieven

Aedes verstuurt verschillende mailings. Ieder met een eigen karakter en doelgroep. De Update heeft 1.860 abonnees, een daling van 90. Van hen opent gemiddeld 43% de mailing. Het aantal abonnees voor de Ledenbrief is gestegen naar 5.054 (154 abonnees meer dan in 2023). 37% opent deze nieuwsbrief, daarvan klikt bijna 9% naar een achterliggend artikel (1% lager dan in 2023). De Aedes Nieuwsbrief heeft 3.900 abonnees (105 minder dan in 2023; wel zijn dit voornamelijk externe relaties), 42% opent de nieuwsbrief, daarvan klikt 8 % door naar een achterliggend artikel (cijfers zijn gestegen ten opzichte van 2023; met name de openratio laat een stijging zien van 4%).

Nieuwe videoreeks – Wonen, zo kan het ook!

In 2023 zijn we gestart met een videoreeks onder de titel Wonen, zo kan het ook! Met deze reeks willen we uitleg geven bij dilemma's in de sociale huursector en laten zien met welke oplossingen corporaties bezig zijn. In 2024 zijn er 10 nieuwe uitzendingen verschenen over doorstroming, circulair slopen, vernieuwbouw, starterswoningen, ouderenhuusvesting, gemengd wonen, DIV, woningsplitsen, renovatie en wooncommunity voor jongeren. Het aantal keer dat de video's bekeken zijn, varieert van ruim 6.000 tot ruim 12.000 per uitzending. In 2025 zetten we deze reeks door met nog 6 edities.

Communities

Communities nemen een steeds belangrijkere plek in om kennis te delen. In 2024 zagen we een groei in het aantal deelnemers met 14%. Minder dan de 19% in 2023, maar het aantal niet-actieve accounts is opgeschoond. Desondanks een stijging van 14% is toch heel fors. In totaal tellen onze communities nu 14.658 leden (2023: 12.965). Er werden ruim 2.000 berichten geplaatst waarop meer dan 6.200 reacties volgden. Het aantal berichten met een reactie ligt op 66%, hetzelfde als in 2023. Communities zijn een goed kanaal om kennis en wetenswaardigheden per interessegebied gericht uit te wisselen.

Aedes in de media

In 2024 publiceerden landelijke dagbladen 50 artikelen over Aedes (2023: 48). De pieken in berichtgeving lagen in mei en november. De grootste piek in berichtgeving viel in november, gedreven door het Aedes-onderzoek naar verduurzaming en onderhoud (€10,5 miljard in 2023) en de aankondiging dat Liesbeth Spies per 1 februari 2025 Martin van Rijn opvolgt als voorzitter. Andere veelbesproken onderwerpen waren de huurverhoging van 5,4% – de grootste in 30 jaar – en de blijvende salderingsregeling voor zonnepanelen.

Het sentiment rondom Aedes verschoof licht: negatief sentiment steeg van 7% naar 15%, vooral door de huurstijging en de stagnatie in sociale woningbouw. Positief sentiment nam toe van 3% naar 5%, mede door de daling van huurachterstanden. Martin van Rijn verscheen in 380 berichten (2023: 357), zowel in print, online als op radio en televisie. Online werd Aedes 1.400 keer vermeld (2023: 1.360), waarbij NOS.nl de grootste bron was.

Werkaanwonen.nl

De ambities in groei voor de site met vacatures bij woningcorporaties hebben we niet behaald. De site werd in 2024 127.784 keer bezocht (2023: 161.064). Per bezoek werden bijna 4 pagina's bekeken, vergelijkbaar met 2023. 140 corporaties hebben één of meer advertenties geplaatst. Samen waren dat 1.101 vacatures. Het aantal werkzoekenden dat zich inschreef, daalde van 188 in 2023 naar 153 in 2024.

De cijfers komen overeen met het landelijke beeld. De krapte op de arbeidsmarkt neemt verder af. Over meerdere jaren bekeken, blijkt dat vooral 2021 en 2022 opvallend hoog scoren qua aantal vacatures.

We zien dat de campagnes op online mediakanalen, waarin we wijzen op woningcorporaties als aantrekkelijke en maatschappelijke werkgevers, succesvol zijn en geïnteresseerden naar de site lokken. Het aantal uitgaande kliks op de vacatures (daadwerkelijke sollicitaties) daalde wel naar 1.725 (1.916 in 2023). De implementatie van de cookiebanner in mei 2024 is er debet aan dat er minder websitegebruikers en websiteacties gemeten zijn.

Jaarrekening 2024

1. Grondslagen van waardering

Activiteiten

De activiteiten van Aedes vereniging van woningcorporaties bestaan voornamelijk uit het behartigen van de belangen van de leden, het organiseren van gemeenschappelijkheid en ontwikkeling in de bedrijfstak en het bieden van service aan leden en geassocieerden. Aedes is een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid, statutair gevestigd in Den Haag, Koningin Julianaplein 10, 2595 AA, KvK 40478218.

Informatieverschaffing over continuïteit

Het wereldtoneel was opnieuw roerig in 2024 met oorlogen in Oekraïne en Gaza. Daarnaast kwam er vrede in Syrië. De verkiezingen in de Verenigde Staten hielden de gemoederen in het najaar bezig. Nederland kreeg na een lange formatieperiode het kabinet-Schoof. Voor Aedes heeft dit alles in 2024 niet tot financiële gevolgen geleid. Er was ook geen impact op contributie-inning. De hoge inflatie leidt wel tot hogere kosten. Doordat we veelal werken met (meer)jaarcontracten is het effect pas in 2025 zichtbaar. Voor de toekomst verwachten wij dat de inkomsten uit contributie niet onder druk komen te staan. Aedes heeft een grote financiële reserve, die is belegd in obligaties, aandelen en vastgoed. Ook het meerjarenperspectief is gezond. Derhalve is de jaarrekening opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling.

Algemene grondslagen voor opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in euro's, volgens de bepalingen van Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven' en heeft betrekking op het boekjaar 2024, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2024.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders vermeld, waarderen we de activa en passiva volgens het kostprijsmodel.

Baten en lasten rekenen we toe aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. We houden rekening met verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar als die voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het management van Aedes zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Als het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Immateriële en materiële vaste activa

De immateriële en materiële vaste activa worden gewaardeerd op aanschaffingswaarde, verminderd met lineair berekende afschrijvingen, gebaseerd op de economische levensduur.

Financiële vaste activa

Effecten

De onder effecten opgenomen obligaties en aandelen waarderen we tegen de actuele waarde, namelijk de beurswaarde per balansdatum.

Gerealiseerde en ongerealiseerde koersresultaten komen ten gunste of ten laste van de exploitatie.

Viottende activa

Vorderingen

De vorderingen zijn gewaardeerd op nominale waarde, verminderd met een voorziening voor eventuele oninbaarheid en hebben naar verwachting een looptijd van maximaal 1 jaar.

Voorzieningen

Voorziening jubileumverplichtingen

Er is een jubileumvoorziening gevormd voor personeelsleden die 25 en 40 jaar in dienst zijn.

De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, voortzetting van het dienstverband en leeftijd.

Pensioen

De pensioenregelingen van Aedes financieren we door afdrachten aan pensioenuitvoerders: verzekeringsmaatschappijen en bedrijfstakpensioenfondsen. We waarderen de pensioenverplichtingen volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord. Aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst wordt beoordeeld of, en zo ja welke verplichtingen op balansdatum bestaan, naast de betaling van de jaarlijkse aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premie.

Aanvullende verplichtingen, waaronder eventuele verplichtingen uit herstelplannen van de pensioenuitvoerder, leiden tot lasten voor Aedes en nemen we in de balans op in een voorziening. De waardering van de verplichting is de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om deze per balansdatum af te wikkelen. Indien het effect van de tijdswaarde van geld materieel is, wordt de verplichting gewaardeerd tegen de contante waarde. Discontering vindt plaats op basis van rentetarieven van hoogwaardige ondernemingsobligaties.

Toevoegingen aan en vrijval van de verplichting komen ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening. Er zijn geen verplichtingen naast de betaling van de jaarlijkse aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premie.

De pensioenregeling van Stichting Pensioenfonds voor de Woningcorporaties (SPW) is een toegezegde pensioenregeling. Voor deze pensioenregeling betaalt Aedes een vastgestelde premie. Behalve de betaling van premies heeft Aedes geen verdere verplichtingen uit hoofde van deze pensioenregeling. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds dit toelaat. Aedes heeft in geval van een tekort bij het fonds geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen anders dan hogere toekomstige premies.

Overige schulden en overlopende passiva

Alle overige schulden hebben naar verwachting een looptijd korter dan 1 jaar.

Financiële instrumenten

In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: handelsportefeuille (financiële activa), gekochte leningen en obligaties, overige vorderingen, overige financiële verplichtingen. Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's van de positie aan een derde zijn overgedragen.

2. Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat bepalen we als verschil tussen de contributies en de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties enerzijds en de kosten en andere lasten over het jaar anderzijds. Resultaten op transacties en uit vermogensbeheer verantwoorden we in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd, verliezen zodra zij voorzienbaar zijn.

Kostentoerekening

De kosten van de activiteiten worden toegerekend op basis van de kosten per kernactiviteit, bestaande uit de directe kosten en out-of-pocket kosten. De kosten van bedrijfsvoering, directe personeelskosten, bestuur en directie zijn afzonderlijk getoond en niet toegerekend aan de activiteiten. Deze kosten zijn wel ondersteunend voor de activiteiten, maar onderhouden daarmee niet altijd een directe relatie.

Contributies

Onder de contributies zijn de aan het verslagjaar toe te rekenen contributiebijdragen verantwoord op basis van de contributieregeling zoals die door het congres is vastgesteld.

Afschrijvingen

De afschrijvingen worden lineair berekend en zijn gebaseerd op de verwachte gebruiksduur, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Als de verwachting over de afschrijvingsmethode, gebruiksduur en/of restwaarde in de loop van de tijd wijzigen, verantwoorden we die als een schattingswijziging.

Resultaat uit beleggingen

Het resultaat uit beleggingen bestaat uit directe opbrengsten uit beleggingen, zoals dividend en rente, en (on)gerealiseerde koersresultaten. De vermogensbeheerlasten worden hierop in mindering gebracht.

Grondslagen van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode, waarbij onderscheid is gemaakt tussen de kasstromen uit operationele, investerings- en financieringsactiviteiten.

De netto kasstroom bestaat uit de netto mutatie tussen de liquide middelen in vergelijking met het voorgaande verslagjaar.

3. Balans per 31 december 2024

Balans per 31-12-2024 na voorstel resultaatbestemming

(x € 1.000)		
Activa	31-12-2024	31-12-2023
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	1	
Aedes.nl	-	47
Vernieuwing communities	19	51
Ontwikkeling CRM	-	6
Financiële Software	-	14
	19	118
Materiële vaste activa	2	
Vaste bedrijfsmiddelen	118	187
	118	187
Financiële vaste activa		
Effecten	3 17.748	16.760
	17.748	16.760
Vlottende Activa		
Vorderingen en overlopende activa	4	
Debiteuren	164	132
Overige vorderingen	174	152
Overlopende activa	576	441
	914	725
Liquide middelen	5	
Kas	0	0
Bank	4.667	6.342
	4.667	6.342
	23.466	24.132

(x € 1.000)		
Passiva	31-12-2024	31-12-2023
Eigen Vermogen	6	
Verenigingsvermogen	20.931	20.062
Fonds Datastandaarden	1.076	2.426
Wettelijke Reserves	19	118
	<u>22.026</u>	<u>22.606</u>
 Voorzieningen	 7	
Voorzieningen	35	35
	<u>35</u>	<u>35</u>
 Kortlopende schulden	 8	
Crediteuren	295	368
Omzetbelastingen	31	24
Loonheffing en premies sociale verzekeringen	217	228
Overlopende passiva	862	871
	<u>1.405</u>	<u>1.491</u>
	<u>23.466</u>	<u>24.132</u>

4. Staat van baten en lasten 2024

(x € 1.000)

Baten	Realisatie 2024	Begroot 2024	Verschil 2024	Realisatie 2023
Contributies	14.518	14.464	54	13.531
Overige inkomsten	351	409	-58	381
Som der baten	14.869	14.873	-4	13.912

Lasten	Realisatie 2024	Begroot 2024	Verschil 2024	Realisatie 2023
Programma's	2.984	3.100	116	2.644
Communicatie	735	861	125	804
Datastandaarden	1.350	1.500	150	974
Staf Verenigingszaken	939	1.000	61	883
Werkorganisatie	10.479	10.320	-159	9.525
Som der lasten	16.486	16.780	294	14.830

Saldo financiële baten en lasten	Realisatie 2024	Begroot 2024	Verschil 2024	Realisatie 2023
Gerealiseerde koersresultaten	4	-	4	-370
Ongerealiseerde koersresultaten	582	-	582	1.667
Overige rentebaten	70	-	70	44
Opbrengst aandelen	425	216	209	374
Bruto beleggingsresultaat	1.081	216	865	1.715
Kosten Beleggingen	-44	-	-44	-37
Netto beleggingsresultaat	1.037	216	821	1.678

Resultaat	Realisatie 2024	Begroot 2024	Verschil 2024	Realisatie 2023
Som baten en lasten	-1.617	-1.907	290	-918
Saldo financiële baten en lasten	1.037	216	821	1.678
Operationeel Resultaat	-580	-1.691	1.110	760

Resultaatbestemming	Realisatie 2024	Begroot 2024	Verschil 2024	Realisatie 2023
Mutatie Datastandaarden	-1.350	-1.500	150	-974
Mutatie Verenigingsvermogen	770	-191	960	1.734
	-580	-1.691	1.110	760

5. Kasstroomoverzicht

	(x € 1.000)	
	31-dec-24	31-dec-23
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo exploitatie	-580	760
Afschrijvingen	200	267
Mutaties voorzieningen	-0	-0
Mutaties vorderingen en overlopende activa	-189	124
Mutaties kortlopende schulden	-86	-43
	-654	1.108
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings/desinvesterings in immateriële vaste activa	-0	-0
Mutaties in financiële vaste activa	-990	-1.638
Investerings/desinvesterings in materiële vaste activa	-31	-43
	-1.022	-1.680
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-	-
Netto Kasstroom	-1.676	-573
Mutatie Liquide Middelen		
Stand liquide middelen 1 januari	6.342	6.915
Stand liquide middelen 31 december	4.667	6.342
Toename liquide middelen	-1.675	-573

6. Toelichting op de balans per 31 december 2024

ACTIVA

(x € 1000)

1. Immateriële activa

	Aedes.nl	Communities	Ontwikkeling CRM	Financiële Software	Totaal
Boekwaarde aanschaf	258	96	80	28	462
Cumulatieve afschrijvingen	-211	-45	-74	-14	-344
Boekwaarde begin boekjaar	47	51	6	14	118
Investeringen	0	0	0	0	0
Afschrijvingen	-47	-32	-6	-13	-99
Desinvesteringen Aanschafwaarde	0	0	0	0	0
Desinvesteringen Afschrijvingen	0	0	0	0	0
Aanschafwaarde	258	96	80	28	462
Cum. Afschrijvingen	-258	-78	-80	-28	-443
Boekwaarde einde boekjaar	-	19	-	-	19
Afschrijvingstermijn in jaren	3	3	3	3	

In 2024 hebben er geen investeringen plaatsgevonden in de immateriële activa.

2. Materiële vaste activa

	Bouwkundig	Inventaris	ICT	(x € 1000) Totaal
Aanschafwaarde	650	106	80	836
Cum. Afschrijvingen	-518	-100	-31	-649
Boekwaarde begin boekjaar	132	6	49	187
Investeringen	-	18	13	31
Afschrijvingen	-67	-5	-29	-101
Desinvesteringen Aanschafwaarde	0	0	0	0
Desinvesteringen Afschrijvingen	0	0	0	0
Aanschafwaarde	650	123	94	867
Cum. Afschrijvingen	-585	-104	-61	-750
Boekwaarde einde boekjaar	65	19	33	118
Afschrijvingstermijn in jaren	10/3	5	3	

In verband met de verwachte verhuizing van het kantoor in 2025, wordt een deel van de materiele vaste activa versneld afgeschreven. Materiele vaste activa die niet meegenomen worden naar de nieuwe locatie, worden versneld afgeschreven zodat het in 2025 is afgeschreven binnen een termijn van 3 jaar.

3. Effecten

(x € 1000)

	31-dec-24	31-dec-23
Liquiditeiten	1	89
Effecten 31/12	17.748	16.670
Boekwaarde einde boekjaar	17.749	16.759
Waarde per 1/1	16.670	15.117
Aankopen	1.529	593
Verkopen	-1.038	-337
Gerealiseerd koersresultaat	4	-370
Ongerealiseerd koersresultaat	583	1.667
Waarde per 31/12	17.748	16.670

Voor een toelichting zie pagina 32.

4. Vorderingen en overlopende activa

(x € 1000)

	31-dec-24	31-dec-23
Debiteuren	164	132
Overige vorderingen en overlopende activa		
Couponrente	174	152
Vooruitbetaalde facturen	504	432
Door te belasten projectkosten	-	-
Nog te ontvangen bedragen	71	9
	749	593

Het debiteurensaldo van € 164.352 bestaat voor € 95.593 uit nog te ontvangen advertentie-inkomsten van Aedes-Magazine en Werk aan Wonen, voor € 17.766 aan nog te ontvangen bijdragen van FLOW, voor 36.983 aan nog te ontvangen bijdragen van Neprom voor het doorbelasten van projectkosten en voor € 14.009 aan doorbelaste kosten Governancecode.

5. Liquide middelen

(x € 1000)

	31-dec-24	31-dec-23
Kas	0	0
Bank	4.667	6.342
	4.667	6.342

Het saldo dat niet direct nodig is voor operationele werkzaamheden is gestort op een spaarrekening.

PASSIVA

				(x € 1.000)
6. Eigen vermogen	Verenigings- vermogen	Wettelijke reserves	Fonds Datastan- daarden	Totaal
Balans per 1 januari 2024	20.062	118	2.426	22.606
Mutatie wettelijk reserves	99	-99	-	-
Mutatie vermogen	770	-	-1.350	-580
Balans per 31 december 2024	20.931	19	1.076	22.026

Wettelijke reserve

De wettelijke reserve immateriële vaste activa (IVA) staat tegenover de geactiveerde investeringen. Het aanhouden van de wettelijke reserve vloeit voort uit Artikel 365 lid 2 van Boek 2 Burgerlijk Wetboek om zekerheden in te bouwen voor de crediteuren. De wettelijke reserve bouwt af in lijn met de mutatie van de immateriële vaste activa.

Fonds Datastandaarden

Het ledencongres heeft in 2022 een bedrag beschikbaar gesteld van € 3,4 miljoen voor projecten die ten goede komen aan datastandaardisatie. In 2024 is hiervan € 1,35 miljoen aangewend (2023 = € 0,97 miljoen). Van de 3,4 miljoen resteert eind 2024 nog 1,07 miljoen in het fonds datastandaarden.

7. Voorziening

	(x € 1.000)	
Jubileumuitkering	31-dec-24	31-dec-23
Stand per 1 januari	35	35
Bij: dotaties	0	0
Af: onttrekkingen	0	0
Stand per 31 december	35	35

De voorziening jubileumuitkeringen is gebaseerd op een blijfkans voor 25 jaar en 40 jaar jubileum. De voorziening is gewaardeerd tegen een contante waarde op basis van 0,3% disconteringsvoet.

8. Kortlopende schulden

	(x € 1.000)	
	31-dec-24	31-dec-23
Crediteuren	295	368
Belastingen en Sociale verzekeringen		
Loonheffing	145	134
Sociale lasten	72	94
Omzetbelasting	31	24
	248	252
Overlopende passiva		
Reservering vakantiegeld en -dagen	629	560
Nog te betalen kosten	233	120
Vooruitontvangen bedragen	0	0
Nog af te dragen pensioenen	0	191
	862	871
	1.405	1.491

De post crediteuren is verminderd ten opzichte van 2023. Dit komt met name doordat het proces van betalen en goedkeuren sneller gaat.

De post omzetbelasting is hoger dan vorig jaar omdat er eind 2024 veel door te belasten kosten waren die zorgden voor een relatief hoge post af te dragen BTW.

In het afgelopen jaar zien we een toename in de niet-opgenomen vakantiedagen. De meeste medewerkers hebben minder verlofuren opgenomen of verkocht dan dat er toegekend zijn. De reservering Vakantiegeld/dagen komt uit op € 629.000.

De post nog te betalen kosten € 233.000 bestaan uit de overlopende kosten die in 2025 pas gefactureerd worden. Deze kosten zijn ten laste van projecten uit 2024 geboekt, omdat de werkzaamheden ook in 2024 zijn uitgevoerd.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Huur

De vereniging is een huurverplichting aangegaan tot 1 januari 2025 voor het kantoorpand en parkeerplaatsen van Aedes in Den Haag. De normale jaarlijkse totale huursom van 2024 bedraagt € 637.881 inclusief servicekosten en inclusief BTW. Jaarlijks wordt de huursom geïndexeerd.

In 2024 is de zoektocht naar een nieuw kantoorpand gestart. Medio 2024 is een geschikte ruimte gevonden in New Babylon aan het Anna van Buerenplein 42 te Den Haag. Er is een contract afgesloten voor 10 jaar, ingaande per 1 maart 2025. Het pand is vanaf 1 december 2024 toegankelijk voor verbouwwerkzaamheden. Vanaf die datum tot aan de verhuizing betalen we servicekosten. Deze servicekosten zijn maandelijks €10.183 inclusief BTW. De maandelijks huur die per 1 maart 2025 ingaat bedraagt € 28.720.

Vanaf oktober 2024 zijn de voorbereidingen voor de verbouwing en inrichting gestart. Een gespecialiseerd bureau adviseert en begeleidt ons bij dit hele traject van ontwerp tot verhuizing. De totale benodigde investering kan pas worden vastgelegd na akkoord op het definitieve ontwerp, meubelplan en planning.

Naar verwachting is dit in januari 2025 duidelijk.

De huurverplichtingen vervallen als volgt (bedragen x € 1.000):

	31-dec-24	31-dec-23
Binnen 1 jaar	395	638
Binnen 1 tot 5 jaar	2.308	-
Na 5 jaar	1.462	-
	<u>4.165</u>	<u>638</u>

Leaseverplichtingen

De vereniging is leaseverplichtingen aangegaan voor 9 auto's.

De leaseverplichtingen vervallen als volgt (bedragen x € 1.000):

	31-dec-24	31-dec-23
Binnen 1 jaar	80	75
Binnen 1 tot 5 jaar	156	16
Na 5 jaar	-	-
	<u>236</u>	<u>91</u>

Bankfaciliteiten

Aedes vereniging van woningcorporaties heeft per 31 december 2024 een bankgarantie voor huur afgegeven van € 143.816.

Printers

De vereniging is een verplichting aangegaan tot 1 april 2025 voor de huur (inclusief het gebruik en onderhoud) van printers in het kantoorpand van Aedes in Den Haag. De normale jaarlijkse totale verplichting bedraagt € 63.328 inclusief BTW.

Beleidsdekkingsgraad pensioenfonds

De risico's van loonontwikkeling, prijsindexatie en beleggingsrendement op het fondsvermogen zullen mogelijk leiden tot toekomstige aanpassingen in de jaarlijkse bijdragen aan het pensioenfonds. De risico's komen niet tot uitdrukking in een in de balans opgenomen voorziening. Eind december 2024 was de beleidsdekkingsgraad bij SPW 130,3% en hiermee hoger dan de door de DNB vereiste beleidsdekkingsgraad van 126,8%.

Programma Benchmark - aanbesteding

In 2024 is de Aedes Benchmark opnieuw aanbesteed. Hierbij zijn meerder partijen benaderd en de volgende 4 partijen ABF Research B.V., Coöperatieve vereniging KWH, Springco Urban Analytics en Ortec Finance zijn de definitieve keuze voor de doorontwikkeling en productie van de Aedes Benchmark. Met de nieuwe partners zijn verplichtingen aangegaan voor 2025-2027. Voor 2025 zijn wij een verplichting aangegaan van € 608.630.

Programma Benchmark - SBR-Wonen

2024 betreft het tweede jaar van het (nieuwe) convenant VVIW (Verdere Verbetering Informatie-uitwisseling Woningcorporatiesector). Aedes is een van de 4 convenant partner sinds 2017. Voor 2025 zijn wij een verplichting aangegaan van € 505.043.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum.

7. Toelichting op de staat van baten en lasten 2024

BATEN

Contributies

De contributie is iets hoger (€ 0,05 miljoen) dan begroot. Dit komt door 2 nieuwe leden: Stichting Destion en Stichting Wetland Wonen, die pas na het opstellen van de begroting lid zijn geworden. De contributie is door alle leden betaald in de eerste maanden van het jaar.

Overige inkomsten

De overige inkomsten in 2024 bedragen € 0,35 miljoen. Dit bedrag is iets hoger dan begroot. Dit komt met name door de advertentie-inkomsten via Aedes-Magazine en via de website Werk aan Wonen.

LASTEN

Werkorganisatie	Realisatie	Begroot	Verschil	(x 1000) Realisatie
	2024	2024	2024	2023
<i>Personeelskosten</i>				
bruto loonsom	5.277	5.479	201	4.901
Sociale lasten	770	727	-43	719
Pensioen	758	737	-21	688
uitzend en inleen	1.020	840	-180	776
overige personeel	210	183	-27	189
Totaal personeel	8.035	7.967	-69	7.273
<i>Huisvesting</i>	972	940	-32	761
<i>Algemeen</i>	1.472	1.413	-58	1.491
	10.479	10.320	-159	9.525

Voor de werkorganisatie is in 2024 € 10,52 miljoen aan kosten gemaakt. Dit is € 0,2 miljoen hoger dan begroot. In onderstaande alinea's is een nadere toelichting opgenomen.

Personeelskosten

De werkorganisatie² bestond eind 2024 uit 70,9 fte, waarbij er aanvullend nog 5.3 fte openstaande vacatures waren. Daarmee zitten we op de formele formatieruimte van 76.2 fte.

(Eind 2023 was de formatie 70,7 fte, waarbij er aanvullend 5,2 fte openstaande vacature waren.)

Gedurende het jaar waren er veel openstaande vacatures waardoor de personeelskosten (bruto loonsom en sociale lasten) lager uitvallen dan begroot. In aanvulling hierop zijn de sociale lasten lager dan begroot door het doorbelasten van ondersteunende medewerkers aan de afdeling Datastandaarden (zie toelichting bij 'Datastandaarden'). De doorbelasting komt ten gunste aan deze post.

² Dit betreft de vaste formatie van Aedes, inclusief Datastandaarden. Tijdelijke werknemers, zoals trainees en stagiairs, tellen niet mee in de opgenomen formatie.

De externe personeelskosten (uitzend en inleen) zijn hoger uitgevallen dan begroot. In vergelijking met voorgaande jaren was er langduriger vervanging nodig voor uitval door ziekte, zwangerschap en openstaande vacatures.

De overige personeelskosten zijn hoger dan begroot. Dit komt met name doordat de reiskosten voor woon-werkverkeer hoger zijn uitgevallen dan begroot omdat er meer op kantoor is gewerkt.

Huisvesting

De kosten van de huisvesting komen hoger uit dan begroot doordat de huurverhoging te laag was ingeschat. In aanvulling hierop zijn de kosten lager dan begroot door het doorbelasten aan de afdeling Datastandaarden (zie toelichting bij 'Datastandaarden'). Doordat de kosten voor datastandaarden hoger zijn dan begroot, vallen de kosten lager uit op deze post.

Het huidige huurcontract van het kantoorpand loopt tot 1 januari 2025, met de mogelijkheid voor Aedes om per 3 maanden te verlengen. De verhuurder heeft aangegeven voornemens te zijn het kantoorpand te willen renoveren vanaf begin 2026. Om deze reden richten wij ons op een verhuizing in zomer van 2025. Dit kan betekenen dat een deel van de investeringen die betrekking hebben op het gebouw, sneller moet worden afgeschreven dan eerder voorzien.

In juli 2024 zijn we een huurcontract aangegaan voor de nieuwe locatie. Vanaf december 2024 betalen we hiervoor servicekosten. Naar verwachtingen zullen we medio 2025 overgaan naar het nieuwe pand.

Algemene bedrijfslasten

Onder de algemene bedrijfslasten vallen onder andere ICT-kosten, wervingskosten en opleidingskosten. De kosten zijn hoger dan begroot door onvoorziene ICT projecten (security-awareness) en ICT consultancy contracten.

Staf en Verenigingszaken	Realisatie	Begroot	Verschil	(x € 1.000) Realisatie
	2024	2024	2024	2023
Bestuurskosten	498	567	69	498
Kosten vereniging	403	379	-24	352
Commissie Governance code	38	54	16	33
	939	1.000	61	883

Voor Staf en Verenigingszaken is in 2024 voor € 0,94 miljoen aan kosten gemaakt. Dit is € 0,06 miljoen lager dan begroot. Dit komt onder andere doordat het Aedes-bestuur gedurende het jaar niet altijd compleet is geweest door een aantal mutaties en de Voorzitter heeft zijn pensioenleeftijd behaald, waardoor er geen pensioenpremie betaald hoefde te worden.

Communicatie	(x € 1.000)			
	Realisatie	Begroot	Vershil	Realisatie
	2024	2024	2024	2023
Aedes-Magazine	181	205	24	177
Aedes Online	265	280	15	325
Monitoring	144	175	31	160
Profilering	145	201	55	141
	735	861	125	803

Voor Communicatie waren de kosten in 2024 € 0,74 miljoen. Dit is lager dan begroot. Dit komt met name door lagere afschrijvingskosten in 2024. Daarnaast zijn er minder kosten gemaakt aan werkbezoeken, profilering en overige inzet. In aanvulling hierop zijn de kosten lager dan begroot als gevolg van het doorbelasten aan de afdeling Datastandaarden (zie toelichting bij 'Datastandaarden'). Doordat de kosten voor Datastandaarden hoger zijn dan begroot, vallen de kosten lager uit op deze post.

Datastandaarden	(x € 1.000)			
	Realisatie	Begroot	Vershil	Realisatie
	2024	2024	2024	2023
Diensten werkorganisatie	350	360	10	184
Personeelskosten	741	715	-26	521
Programmakosten	259	425	166	269
	1.350	1.500	150	974

Het ledencongres heeft op 9 juni 2022 besloten extra in te zetten op datastandaarden. De financiering hiervan vindt voor de jaren 2023-2025 plaats vanuit het vermogen (totaal € 3,4 miljoen), hieruit is een 'fonds Datastandaarden' gecreëerd. Bij opstellen van de begroting is ingeschat dat er in 2024 voor € 1,5 miljoen nodig was voor datastandaarden.

De programmakosten vielen lager uit dan begroot. Dat komt onder meer doordat het VERA-architectuurteam niet het gehele jaar op sterkte was en minder uren heeft gemaakt dan begroot, er een kans was om de DIV-it-standaard verder te brengen met eigen medewerkers in plaats van met externe inhuur, er geen demonstratie-omgeving is gerealiseerd rond het Vastgoed-ID, en doordat uitgaven op enkele projecten met kleinere begrotingen zijn overschat. Er zijn echter ook extra uitgaven geweest, met name rond juridisch advies voor de DIV-it-standaard, en door een uitgebreider architectuuradvies over de toekomst van VERA.

De programmakosten voor Datastandaarden worden direct geboekt op deze post. Dit geldt ook voor de directe personeelskosten. Dit is anders dan bij de andere programma's, waar deze kosten vallen onder de personeelskosten. Daarnaast belasten we een deel van de ondersteunde kostenposten (zoals ondersteunend personeel, huisvesting, communicatie) door aan Datastandaarden. We benaderen Datastandaarden alsof het een zelfstandige organisatie is met eigen financiën.

Tijdens het Aedes-ledencongres in november 2024 is besloten dat Datastandaarden permanent verankerd wordt in de Aedes-programmering.

Aedes-prioriteiten	(x € 1.000)			
	Realisatie 2024	Begroot 2024	Verschil 2024	Realisatie 2023
Betaalbaarheid	500	520	20	448
Beschikbaarheid	658	691	33	518
Duurzaamheid	541	595	54	517
Leefbaarheid	457	500	43	439
Randvoorwaarden	828	795	-33	722
	2.984	3.100	116	2.644

In 2024 is in totaal € 2,98 miljoen aan kosten gemaakt voor de Aedes-prioriteiten. Dit is € 0,12 miljoen lager dan begroting. Dit komt doordat op alle prioriteiten iets minder kosten zijn gemaakt dan begroot (zie tabel). Een toelichting is opgenomen in onderstaande alinea's. Elke prioriteit is verder uitgewerkt in een aantal programma's. Een toelichting op programma's is opgenomen in bijlage B.

RESULTAAT

	(x € 1.000)			
	Realisatie 2024	Begroot 2024	Verschil 2024	Realisatie 2023
Som baten en lasten	-1.617	-1.907	290	-918
Saldo financiële baten en lasten	1.037	216	821	1.678
Operationeel Resultaat	-580	-1.691	1.110	760

Operationeel resultaat

In 2024 komt het operationele resultaat uit op € 0,58 miljoen verlies. Dit is € 1,1 miljoen positiever dan in de begroting was opgenomen. De toelichting hierop is in voorgaande paragrafen opgenomen.

Saldo financiële baten en lasten

Het behaalde rendement uit beleggingen en overige rentebaten in 2024 was € 1,04 miljoen positief. Het resultaat uit beleggingen is opgebouwd uit:

- Directe opbrengsten uit beleggingen (€ 341.280)
- Opgelopen rente (€ 83.566)
- Gerealiseerde (€ 3.879) en niet-gerealiseerde koersresultaten (€ 582.166)
- Kosten beleggingen (€ -43.969)
- Overige rentebaten (€ 69.706)

Dit maakt dat het totale rendement uit beleggingen uit komt op € 1,04 miljoen positief. In de begroting was uitgegaan van een klein positief resultaat.

Voorstel resultaatbestemming

(x € 1.000)

	Realisatie	Begroot	Verschil	Realisatie
	2024	2024	2024	2023
Mutatie Datastandaarden	-1.350	-1.500	150	-974
Mutatie Verenigingsvermogen	770	-190	960	1.734
Operationeel resultaat	-580	-1.690	1.110	760

Het negatieve operationele resultaat van 2024 is € 0,59 miljoen. Het voorstel aan het congres is om € 1,36 miljoen ten laste te brengen van het Fonds Datastandaarden. Dit sluit aan bij gemaakte afspraken over de benutting van dit fonds. Hierdoor blijft er een positief resultaat over van € 0,77 miljoen, dat we toevoeging aan het vrij besteedbare verenigingsvermogen.

8. Bezoldiging bestuur en directie

Remuneratie bestuursleden (behalve voorzitter)

De remuneratie die de bestuursleden voor hun inzet ontvangen wordt uitbetaald aan de corporatie waar zij in dienst zijn. Alle bestuursleden zijn directeur-bestuurder van een van de aangesloten corporaties. Tussen de bestuursleden en Aedes is geen arbeidsovereenkomst gesloten. Voor de inzet als bestuurslid wordt een vergoeding toegekend van een dagdeel per week te weten € 475,71 (incl. BTW) per dagdeel. Deze vergoeding is bepaald door een terugrekening van het gemiddelde salaris van bestuurders in de branche. Naast deze vergoeding bestaat geen mogelijkheid tot declaratie van kosten.

Beloning Aedes bestuur

In onderstaande tabel zijn de vergoedingen (bedragen incl. BTW) opgenomen voor het bestuur van Aedes in 2024. De verschillen in uitgekeerde vergoedingen hebben te maken met de zittingsduur in 2024.

Bestuurslid	Woningcorporatie	Vergoeding 2024
De heer M. Acharki	Rochdale	€ 24.736,83
De heer J. Huibers	Rentree	€ 13.319,83
Mevrouw A. Allewijn	St Antonius van Padua	€ 13.319,83
De heer P. Hobbelen	Thuisvester	€ 24.736,83
Mevrouw M. Kool	Salland Wonen	€ 24.736,83
De heer G. Peeters	Wonen Limburg	€ 24.736,83
De heer R. Sitton	Woonbron Rotterdam	€ 4.281,37
Mevrouw B. Buma	Woonservice	€ 24.736,83
Mevrouw E. Borstlap	Woonborg	€ 24.736,83
De heer H.P. Kip	Woonin	€ 24.736,83
Mevrouw M. Kolsteeg	Hef Wonen	€ 13.319,83
De heer B. Halm	Hof Wonen	€ 24.736,83
Mevrouw C. Droste	Elkien	€ 24.736,83

Beloning voorzitter

Martin van Rijn is op 1 september 2020 als Aedes voorzitter gestart. Met hem is een arbeidsovereenkomst gesloten voor bepaalde tijd, te weten voor de duur van de benoemingsperiode van 4 jaar. In 2024 is besloten vanwege goed functioneren om een nieuw contract met hem af te sluiten, tot op het moment dat de nieuwe voorzitter, die op het congres van 21 november 2024 is benoemd, in functie zal treden. In zijn arbeidsovereenkomst is vastgelegd dat bij tussentijdse beëindiging geen sprake zal zijn van enige beëindigingsvergoeding. De functie van voorzitter van Aedes valt formeel niet onder de Wet Normering Topinkomens, toch conformeerde de heer Van Rijn zich aan de voor de branche geldende beloningsnormen.

Zijn arbeidsovereenkomst is gebaseerd op een inzet van gemiddeld 32 uur per week, waarbij hij, in voorkomende gevallen, 7 dagen per week voor zijn functie beschikbaar is. De heer Van Rijn beschikt over een leaseauto met een fiscale waarde van € 79.840.

Naam	Salaris 2024 incl. vakantietoelage	Pensioenpremie werkgeversaandeel	Onkostenvergoeding
Martin van Rijn	€ 160.502,73	€ 1.686,19	-

Beloning directie

De remuneratiecommissie beoordeelt de algemeen directeur en stelt in opdracht van het bestuur de remuneratie vast. Bij het aantreden van de huidige directeur, Willem de Vreeze, is in 2023 in de arbeidsovereenkomst op basis van een fulltime dienstverband een vast salaris overeengekomen. Er is geen sprake van een bonus. Vanaf 2016 beoordeelt de remuneratiecommissie, in overleg met het bestuur, jaarlijks het functioneren van de directeur. De heer de Vreeze beschikte over een leaseauto met een fiscale waarde van € 44.045.

Naam	Jaarsalaris 2024 incl. vakantietoelage	Pensioenpremie Werkgeversaandeel	Onkostenvergoeding (internet vergoeding)
Willem de Vreeze	€ 153.165,23	€ 22.645,20	€ 564,-

Den Haag, 27 mei 2025

Liesbeth Spies
voorzitter

Henk Peter Kip
vicevoorzitter

Bert Halm
lid

Esther Borstlap
lid

Pierre Hobbelen
lid

Ger Peeters
lid

Bothilde Buma
lid

Chantal Droste
lid

Marieke Kolsteeg
lid

Anneke Allewijn
lid

Jaap Huibers
lid

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het algemeen bestuur van Aedes vereniging van woningcorporaties

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van Aedes vereniging van woningcorporaties te Den Haag gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Aedes vereniging van woningcorporaties op 31 december 2024 en van het resultaat over 2024 in overeenstemming met de in Nederland geldende Richtlijnen voor de jaarverslaggeving 640 Organisaties zonder winststreven (RJ 640).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2024;
2. de staat van baten en lasten over 2024; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Aedes vereniging van woningcorporaties zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- ▶ Jaarverslag;
- ▶ Overige gegevens;
- ▶ Bijlage A. Samenstelling commissies in 2024;
- ▶ Bijlage B. Nadere toelichting programma's 2024.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- ▶ met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- ▶ alle informatie bevat die op grond van RJ 640 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met RJ 640.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de auditcommissie voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving 640 (RJ 640). In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de vereniging in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De auditcommissie is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vereniging.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging;
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- ▶ het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een vereniging haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het management en de auditcommissie onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Den Haag, 28 mei 2025

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

L.C. Bothoff-van Hoff MSc RA

Bijlage A. Samenstelling commissies in 2024

1. Door het Congres ingestelde verenigingscommissies

Commissie van Beroep

- Dhr. M.A. de Boij, De Leeuw van Putten, Spijkenisse
- Mw. W. Van Erp Taalman Kip, SWZ, Zwolle
- Dhr. J. Huibers, Rentree, Deventer, tot 21 november 2024
- Dhr. Marinus Kempe, De Kernen, vanaf 21 november 2024
- Mw. B.R.E. Mossinkoff (ambtelijk secretaris), Aedes vereniging van woningcorporaties

Kandidaatstellingscommissie

- Mw. Y. Winkelhorst, Ons Huis, Enschede
- Dhr. T. van Dalen, Kleurrijk Wonen, Tiel
- Dhr. C. Tip, Intermaris, Hoorn
- Mw. P. van der Wier – de Bouwvereniging, Harlingen (plv. lid)
- Dhr. A. Jongstra, Ons huis, Apeldoorn (plv. lid)
- Mw. B.R.E. Mossinkoff (ambtelijk secretaris), Aedes vereniging van woningcorporaties

2. Door het bestuur ingestelde adviescommissies

Bestuursadviescommissie Arbeidsvoorwaarden Woningcorporaties

- Dhr. R. Sitton, Woonbron, Rotterdam (voorzitter) tot maart 2024
- Mw. E. Borstlap, Woonborg, Vries (voorzitter) per juli 2024
- Mw. Laura Broekhuizen, Groninger Huis in Zuidbroek per sept. 2024
- Dhr. J.M.H.M. van Vucht, Area, Uden tot sept 2024
- Vincent Buitenhuis, Veluwonen in Eerbeek per sept. 2024
- Bas Hendriks, Stadgenoot in Amsterdam per sept 2024
- Dhr. R. van den Boom, Woonkwartier, Zevenbergen
- Dhr. D. Visser, Woonstichting SSW, Bilthoven
- Mw. C. Beumer, Woningstichting Sint Joseph, Almelo
- Dhr. R. Wiersema, Thius, Tiel
- Dhr. W.J. van Lokven, Mooiland, Grave
- Dhr. S. Burgmeijer, Clink diensten, Rotterdam
- Mw. E. Penders, Aedes vereniging van woningcorporaties tot mei 2024
- Mw. C.M. Jongerius (ambtelijk secretaris), Aedes vereniging van woningcorporaties
- Dhr. E. Steinmeier, Aedes vereniging van woningcorporaties

Bestuursadviescommissie Onderscheidingen Aedes

- Mw. A.A.C. Bouckaert, Dynhus, Balk
- Mw. B.R.E. Mossinkoff (ambtelijk secretaris), Aedes vereniging van woningcorporaties

Remuneratiecommissie

- Dhr. B. Halm, Hofwonen, Den Haag (voorzitter)
- Dhr. M. Acharki, Rochdale, Amsterdam
- Mw. B. Buma, Woonservice, Westerbork, vanaf 6 februari 2024
- Mw. B.R.E. Mossinkoff (ambtelijk secretaris), Aedes vereniging van woningcorporaties

Auditcommissie

- Pierre Hobbelen – Thuisvester 6 vanaf 6 februari 2024
- Chantal Droste – Elkien vanaf 6 februari 2024
- Esther Borstlap – Woonborg vanaf 2 juli 2024
- Henk Peter Kip – Mitros tot 2 juli 2024
- Mw. B.R.E. Mossinkoff (ambtelijk secretaris), Aedes vereniging van woningcorporaties

3. Door het bestuur ingestelde onafhankelijke commissies

Commissie Governancecode:

- Dhr. mr. dr. E. Helder, lid afdeling Advisering van de Raad van State (voorzitter)
- Dhr. mr. dr. J.Ph. Broekhuizen, advocaat-partner bij Kennedy Van der Laan (vicevoorzitter) tot december 2024
- Mw. drs. I.R. Vunderink, senior managing consultant Berenschot
- Mw. mr. D.H.R.M. Rethmeier-Marres, oud-advocaat (plaatsvervangend lid)
- Mw. mr. J. Broese van Groenou (ambtelijk secretaris)

Bijlage B. Nadere toelichting programma's 2024

Financiële resultaten per programma

In onderstaande tabel is per programma opgenomen aan welke prioriteit dit bijdraagt. Daarnaast is opgenomen wat de begroting was (bovenste getal), de uiteindelijke realisatie (middelste getal) en het eventuele verschil (onderste getal). Alle getallen zijn in duizenden euro's.

Programma	Prioriteiten Aedes					Totaal
	Betaalbaarheid*	Beschikbaarheid*	Duurzaamheid*	Leefbaarheid*	Randvoorwaarden*	
Betaalbaarheid	120.000 <u>140.690</u> -20.690					120.000 <u>140.690</u> -20.690
Beschikbaarheid		217.100 <u>232.663</u> -15.563				217.100 <u>232.663</u> -15.563
Verduurzaming			121.600 <u>115.303</u> 6.297			121.600 <u>115.303</u> 6.297
Leefbaarheid en zorg				100.000 <u>97.766</u> 2.234		100.000 <u>97.766</u> 2.234
Financiering					286.000 <u>358.963</u> -72.963	286.000 <u>358.963</u> -72.963
Werkgeverschap					109.000 <u>109.176</u> -176	109.000 <u>109.176</u> -176
Onderhoud en verbetering		74.000 <u>65.895</u> 8.105	74.000 <u>65.895</u> 8.105			148.000 <u>131.790</u> 16.210
Benchmark, datacentrum & KIV	307.000 <u>303.872</u> 3.128	307.000 <u>303.872</u> 3.128	307.000 <u>303.872</u> 3.128	307.000 <u>303.872</u> 3.128	307.000 <u>303.872</u> 3.128	1.535.000 <u>1.519.360</u> 15.640
Beeldvorming	55.000 <u>55.568</u> -568	55.000 <u>55.568</u> -568	55.000 <u>55.568</u> -568	55.000 <u>55.568</u> -568	55.000 <u>55.568</u> -568	275.000 <u>277.842</u> -2.842
Onvoorzien**	37.660 <u>21.258</u> 16.402	37.660 <u>16.131</u> 21.529	37.660 <u>568</u> 37.092	37.660 <u>568</u> 37.092	37.660 <u>73.707</u> -36.047	188.300 <u>112.232</u> 76.068
Totaal	519.660 <u>500.130</u> 19.530	690.760 <u>657.998</u> 32.762	595.260 <u>540.638</u> 54.622	499.660 <u>457.206</u> 42.454	794.660 <u>827.579</u> -32.919	3.100.000 <u>2.983.553</u> 116.447

* De gebruikte namen in de tabel staan voor de volgende prioriteiten in de Aedes-prioriteiten:

- Betaalbaarheid: Huren die bewoners kunnen betalen.
- Beschikbaarheid: Overal voldoende en passende sociale huurwoningen.
- Duurzaamheid: Duurzame huurwoningen zonder extra woonlasten voor huurders.
- Leefbaarheid: Huurwoningen in gemengde wijken waar mensen zich thuis voelen.
- Randvoorwaarden: Goede randvoorwaarden, voldoende geld en gezonde bedrijfsvoering.

**Er zijn in 2024 onvoorziene gebeurtenissen geweest die tot extra activiteiten en kosten hebben geleid. De nieuwe activiteiten zijn toebedeeld aan de verschillende programma's (zie bijlage B). De benodigde kosten zijn gefinancierd uit meevallers elders binnen de programma's, waardoor er geen beroep is gedaan op de pot Onvoorzien.

Inhoudelijke resultaten per programma

Per programma is per project een toelichting opgenomen over de resultaten in 2024.

Programma Betaalbaarheid

Project	Behaalde resultaten vs beoogde doelstellingen
Toekomstbestendig huurbeleid	Voor 2024 namen we ons voor een visie te ontwikkelen op een meer toekomstbestendig huurbeleid. Gedurende het jaar kwamen echter ook de gesprekken over de herijking van de Nationale Prestatieafspraken op gang. De blik op de toekomst en de actualiteit raakten daardoor verweven met elkaar. In de NPA wisten we echter afspraken te maken over het huurbeleid, die het beleid óók toekomstbestendiger maakte. Zo is afgesproken de huurstijging te baseren op een driejaars inflatiegemiddelde, en wordt een eerste stap gezet naar een woonlastenbenadering bij passend toewijzen. We betrokken leden zoveel mogelijk bij de uitwerking van plannen, zodat we hun visie en ideeën ook meenamen. Daarnaast staken we veel tijd in 'reguliere' lobby, het beantwoorden van vragen van leden, en het maken van de jaarlijks corporatiemonitor huurbeleid.
Inkomen en armoede	In 2024 hebben we veel aandacht gehad voor de positie van corporaties richting huurders met schuldenproblematiek. Zo organiseerden we hiervoor enkele bijeenkomsten en webinars. In onze communicatie vroegen we daarnaast doorlopend aandacht voor de soms zorgelijke inkomenspositie van sociale huurders. We dachten mee over, uiteindelijk hoofdzakelijk wenselijke, vereenvoudigingen van het huurtoeslagstelsel. En we maakten een jaarlijkse corporatiemonitor huurschulden en huisuitzettingen.
Doorstroom en middenhuur	Voor 2024 namen we ons voor te bekijken hoe de doorstroom bij corporatiewoningen bevordert kon worden. Gedurende het jaar verschoof de aandacht echter naar het tweede deel van dit project: middenhuur. De Wet Betaalbare Huur werd ingevoerd. We hebben veel gesprekken gehad met het ministerie en stakeholders. Aedes was en is voorstander van de wet, maar dat gold niet voor alle partijen. Er was dus veel werk te doen. Gelukkig is de wet in 2024 ingevoerd. Het leidde nog tot enkele uitvoeringsvraagstukken bij leden, die we in samenwerking met het ministerie van VRO hebben geprobeerd weg te nemen.
Participatie huurders en woningzoekenden	In het werk van woningcorporaties speelt participatie van huurders een belangrijke rol. Denk aan de rol van huurders in het huurbeleid, maar ook in de leefbaarheid, duurzaamheidsmaatregelen en renovatie, sloop-nieuwbouw en andere bouwprocessen. Hoe kunnen corporaties die participatie beter benutten en beter organiseren? Die vraag was onze leidraad in 2024. Daarnaast is het belangrijk dat toekomstige woningzoekenden, meer dan nu, een stem krijgen. In 2024 zijn we begonnen met het verkennen van mogelijkheden participatie te versterken en het peilen van de behoefte bij corporaties. In 2025 wordt dit project verder uitgewerkt.

Programma Beschikbaarheid

Project	Behaalde resultaten vs beoogde doelstellingen
Conditie Nieuwbouw: grondprijzen, regie en ruimtelijke ordening (doorbraakteam)	Om genoeg nieuwbouw te kunnen realiseren moeten corporaties voldoende en betaalbare grond kunnen verkrijgen op de juiste plekken. Daarom hebben we afgelopen jaar twee onderzoeken gepubliceerd naar de sociale grondprijs. Het onderwerp staat op de kaart en komend jaar gaan we met VRO en VNG aan de slag om meer eenduidigheid te bewerkstelligen. Ook hebben we sessies georganiseerd over Ruimtelijke Ordening en werken we de komende tijd toe naar een position paper zodat we een duidelijk inzet hebben voor de ontwikkelingen op Ruimtelijke Ordening, oa vanuit het rijk, die snel gaan plaatsvinden.
Ontwikkeling nieuwbouw: gebiedsontwikkeling, samenwerking met ontwikkelaars, optoppen en NIMBY (doorbraakteam)	Om corporaties de enorme sprong in nieuwbouwproductie te laten maken, moet hun eigen werkwijze en organisatie op dit vlak ook meegroeien. Daarom ondersteunen we corporaties in hun kunde en vaardigheden in gebiedsontwikkeling. Daarnaast ondersteunen we hen bij lokale en regionale processen als Woondeals, Versnellingstafels en prestatieafspraken. Ook delen we kennis over het verder verdichten van bestaand vastgoed met optoppen/uitbuiken en indikken. Met ontwikkelaars kijken we naar langjarige samenwerking in nieuwbouw en gebiedsontwikkeling.
Conditie Nieuwbouw: regelgeving, techniek & Taskforce Nieuwbouw	Naast een gebrek aan locaties als beperking voor nieuwbouw, gooit regelgeving soms ook roet in het eten. We lobbyen daarom tegen onnodige nieuwe regelgeving, voor realistische parkeernormen en een landelijke certificering van conceptuele woningen. Ook andere belemmerende regelgeving voor bijvoorbeeld optoppen op bestaande woningen proberen we te laten aanpassen. Een deel hiervan landt in het programma STOER dat uit de Woontop is voortgekomen.
Programma Grootschalige inzet flexwoningen	Na twee jaar raamovereenkomst is gebleken dat dit instrument niet voldoen aansluit bij de praktijk en wensen van zowel opdrachtgevers als opdrachtnemers. De raamovereenkomst zal dan ook niet verlengd worden in april. Wel blijven we corporaties actief ondersteunen met kennis, tools en inzichten zodat corporaties zelfstandig flexwoningen kunnen inkopen.
Bouwstromen: Opschaling en opdrachtgeverschap	We hebben de aanpak met bouwstromen doorgezet. Een aantal nieuwe bouwstromen zien het licht, in verschillende vormen. Met de uitkomsten van het bouwstroom evaluatieonderzoek willen we corporaties hierin nog beter ondersteunen. We doen dat in ieder geval door kennisdeling en het professionaliseren van het opdrachtgeverschap.

Programma Onderhoud & verbetering

Project	Behaalde resultaten vs beoogde doelstellingen
Gezond en veilig wonen	Woningen kunnen altijd nog veiliger. Door samen te werken en kennis te delen komen we tot goedkopere en innovatieve manieren om dat voor elkaar te krijgen. We richten ons op structureel en risico-gestuurd beleid gericht op preventie en gezondheid. We streven er naar dat inhoudelijke onderwerpen zoals asbest, schimmel en brandveiligheid uiteindelijk meegaan in regulier onderhoud, renovatie- en leefbaarheidsprocessen (bijvoorbeeld Kwaliteit in Balans en Beeldkwaliteit). Ook zetten we in op wet- en regelgeving die werkbaar is voor corporaties. We werkten o.a. aan een belofte op vocht en schimmel en werkten aan een plan van aanpak voor funderingsschade.

Resultaatgericht samenwerken	We bieden corporaties kennis over resultaatgericht samenwerken (RGS) in de vorm van strategische & tactische inzichten en kaders voor het samenwerken tussen opdrachtgevers en opdrachtnemers. Dit jaar ontwikkelden we samen met stichting RGS de methodiek verder en onderzochten we welke afspraken er zijn te maken over datastandaarden. Met resultaatgericht samenwerken richten we ons op het versnellen van de nieuwbouw en verduurzaming, het verbeteren van de processen, innoveren, het wegwerken van categorie 5 of 6 woningen en het verbeteren van de kwaliteit van vastgoedonderhoud. Via het netwerk van stichting RGS brengen we alle kennis vanuit de keten samen zodat alle partijen ervan kunnen profiteren.
Vastgoedsturing	Aedes ondersteunt corporaties zodat zij stappen zetten om vastgoedmanagement nog professioneler te ontwikkelen/ en in te richten. We helpen corporaties om de prestaties, risico's en kosten te beheersen tijdens de hele levenscyclus van woningen. Zij hebben daarmee een goede basis voor lange-termijn beheer van hun woningen. Vorig jaar ontwikkelden we leidraden voor vastgoedsturing en portefeuille-strategie. Dit jaar verspreidden we deze en ontwikkelden we tools voor assetmanagement.
Aedes Total Cost of Ownership (TCO) 2.0	De TCO-benadering biedt corporaties een helder kader voor investeringsbeslissingen die op de korte termijn financieel verantwoord zijn op de lange termijn duurzaam en kosteneffectief. Om corporaties vertrouwd te maken met TCO gaven we dit jaar een aantal workshops.
Opdrachtgeverschap & Inkoop	Door professioneel opdrachtgeverschap op organisatieniveau in te richten kunnen corporaties efficiënter werken, kosten besparen en maatschappelijke doelen bereiken. We zetten in op strategische & tactische inzichten, kaders en tools voor het vakgebied opdrachtgeverschap. Het Aedes inkoopgroeimodel biedt een raamwerk voor groei en verbetering in deze gebieden, met focus op thema's als aanbesteden en contractmanagement. Het model en netwerksamenwerking dienden als basis voor het succesvol uitvoeren van complexe projecten in onder andere nieuwbouw, onderhoud en ICT.
(Mogelijke) aanbestedingsplicht	In de zomer van 2022 heeft het college van Eurocommissarissen overwogen om een mogelijke aanbestedingsplicht voor corporaties aanhangig te maken bij het Hof. Vooralsnog is deze besluitvorming 'on hold' gezet. We bleven alert op de ontwikkelingen rondom de mogelijke aanbestedingsplicht voor corporaties.

Programma Verduurzaming

Project	Behaalde resultaten vs beoogde doelstellingen
Versnellen isolatieafspraken door middel van doorbraakteam (NPA)	We zagen in de Aedes-forecast dat corporaties versneld woningen met EFG-labels aanpakken, maar we zijn er nog niet. Voor toekomstklaar isoleren is nog een grote slag nodig. We gingen het gesprek aan met leden en de overheid over toekomstklaar isoleren en spraken af om op de warmtevraag reductie te gaan sturen. We voeren diepte interviews uit met corporaties naar hun aanpak op verduurzaming en zoeken samen naar doelmatige isolatie-investeringen. We hebben aandacht voor huurders die de energierekening niet meer kunnen betalen.

Versnellen installatieafspraken (NPA)	In de Nationale Prestatieafspraken hebben we afgesproken dat in 2030 450.000 woningen van het aardgas af zijn. Corporaties zijn sterk afhankelijk van andere partijen en de processen zijn lang. In onze lobby lag de focus op nieuwe wet- en regelgeving zoals Wet collectieve warmtevoorziening, Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie en saldering. We gingen verder met het platform warmtenetten. In de energietransitie zullen corporaties veel vaker op gebiedsniveau moeten nadenken in plaats van op complexniveau. We organiseerden met VNG en RVO sessies die helpen versnellen bij de wijkgerichte aanpak. Er zijn veel onzekerheden bij het grootschalig toepassen van duurzame installaties. Om deze weg te nemen brachten we praktijkervaringen met hybride- en all-electric oplossingen bijeen in de Leeraanpak en Praktijktour.
Belangenbehartiging verduurzaming nationaal en Europees	Aedes lobbyt op verduurzaming om corporaties zo goed mogelijk in staat te stellen hun woningen te verduurzamen met betaalbare woonlasten voor huurders. Onze lobby richtte zich nationaal vooral op het onder de aandacht brengen van de inspanningen van corporaties en de knelpunten die zij ervaren. We richtten ons erop dat in wet- en regelgeving en bij stakeholders het perspectief van corporaties wordt meegewogen. Zo kunnen corporaties tempo houden in de verduurzaming. In Europees verband lobbyden wij voor een werkbare uitvoering van de Energy Performance of Buildings Directive (EPBD).
Kennisprogramma Wat, Waar, Wanneer en Hoe Verduurzamen	Een conclusie van de Aedes-forecast is dat 'planontwikkeling voor verduurzaming bij veel corporaties nog op gang moet komen'. Aedes bood handvatten om die planontwikkeling te versnellen. Ook boden we corporaties instrumenten om de gevraagde informatie voor de dPi Verduurzaming (prognose) aan te leveren. We faciliteerden de uitwisseling van innovatieve oplossingen en pilots.
Circulariteit	De aandacht voor circulair werken groeit. We helpen corporaties op een haalbare manier circulair(der) te gaan werken. We ondersteunden circulaire netwerken voor koplopers en brachten circulaire kennis, activiteiten en praktijkvoorbeelden bijeen in het Circulaire Groeimodel. We voeren lobby op toekomstige Europese en nationale wetgeving zoals de aangescherpte MilieuPrestatie van Gebouwen (MPG). We deelden kennis over het sturen op de MPG en CO ₂ -uitstoot.
Klimaatadaptief en natuurinclusief (ver)bouwen	Klimaatverandering zorgt voor steeds meer uitdagingen en risico's in de leefomgeving zoals hittestress en wateroverlast. Aan klimaatadaptatie kan het best in gezamenlijkheid met verschillende partijen gewerkt worden op gebiedsniveau. Hiervoor vroegen we aandacht in de lobby, met een focus op hittestress. De Wet natuurbescherming is complex en zorgt voor hoge kosten en vertraging in de verduurzaming. In de lobby riepen we de overheid en gemeenten op om regie te pakken en woningcorporaties in hun werk op dit terrein te ondersteunen.

Programma Leefbaarheid & zorg

Project	Behaalde resultaten vs beoogde doelstellingen
Ondersteunen corporaties bij geschikte huisvesting aandachtsgroepen	Om corporaties te ondersteunen bij hun rolname en inbreng in het gemeentelijke woonzorgvisieproces ontwikkelden we i.s.m. Platform31 de Handreiking Aan de slag met de Woonzorgvisie specifiek voor woningcorporaties. Daarnaast hadden we samen met onze samenwerkingspartners de wens om betrokken partijen de kennis te laten maken met de aanstaande regelgeving (Wet Regie, o.a. fair share verdeling en woonzorgvisies) en het samenwerken onder Wet Regie. Daarom ontwikkelden we i.s.m. het IPO, de VNG, VRO en Sociaal Werk Nederland de serious game aandachtsgroepen (verwachte oplevering Q1 2025). Ook namen we deel aan de werkgroep ondersteuningsstructuur van het Rijksprogramma Een Thuis voor Iedereen. Die werkgroep organiseerde meerdere webinars, o.a. over gemengd wonen en het opstellen van een woonzorgvisie. Ook heeft de werkgroep een overzicht gemaakt van alle beschikbare hulpmiddelen per processtap. Ten slotte hebben we meegedacht met de door de VNG ontwikkelde monitor Aandachtsgroepen, waar in Q3 2024 een eerste versie van gepubliceerd is. Zo hebben alle partijen betrokken bij de huisvesting van aandachtsgroepen inzicht in de aantallen die de komende jaren gehuisvest moeten worden. We hebben ingezet op het koppelen van zorg, begeleiding en wonen vanuit het programma een thuis voor iedereen. In het programma Nationale Aanpak Dakloosheid hebben we gezamenlijk een najaarsfestival georganiseerd voor gemeenten, corporatie en de zorg met als doel versnellen en inspireren in de aanpak
Creëren goede randvoorwaarden bij huisvesting aandachtsgroepen en ouderen	In de lobby werken we aan het creëren van de juiste randvoorwaarden voor zodat corporaties aandachtsgroepen en ouderen sneller en beter kunnen huisvesten. Denk daarbij aan betere samenwerking met stakeholders, integraal beleid tussen stakeholders, het vergroten van beschikbaarheid van locaties en betere spreiding van de doelgroepen.
Ondersteunen corporaties voor prettig ouder worden in de wijk	Om de bouw van zorggeschikte woningen te stimuleren is er i.s.m. NCB, corporaties, institutionele investeerders en zorg- en welzijnspartijen gewerkt aan een PMC voor een zorggeschikte woning (verwachte oplevering zomer 2025). Om te ondersteunen bij de clustering van de woningen is in samenwerking met 30 corporaties een kennistrace over de realisatie en exploitatie van ontmoetingsruimten (o.a. bij seniorencomplexen) opgezet, dat in Q1 2025 resulteert in een handreiking ontmoetingsruimten. Ook is er naar aanleiding van de BBL-wijzigingen een webinar over het brandveilig stallen van scootmobielen georganiseerd. Naar aanleiding daarvan wordt er in 2025 een lobbytraject voor een subsidieregeling voor de realisatie van brandveilige stalling opgezet. Om leden te inspireren aan de slag te gaan hebben we deelgenomen aan de voorbereidingen voor Thuis in de Wijk 2025. In het kader van kennisdeling en inspiratie is het netwerk wonen en zorg dit jaar flink uitgebreid, met ca. 40 leden.
Samen met partners werken aan vergroten leefbaarheid in de wijken	We werken aan aanpak veerkrachtige wijken en buurten met tien partners uit de Actieagenda wonen. Hiermee verbeteren we - door intensievere samenwerking - de leefbaarheid op de langere termijn. Dit deden we in 2024 door het organiseren van kennisuitwisseling over goede praktijkvoorbeelden en door het agenderen van de punten die nodig zijn om wijkgericht en domein overstijgend werken te versterken. We leggen hierbij verbinding met de veerkrachtkarten en het veerkrachtrapport. Ook zetten we in op de koppeling tussen wonen, zorg en begeleiding en het delen van gegevens

Ondersteunen van corporaties bij het vergroten van de leefbaarheid in de wijken	We hebben corporaties ondersteund bij het versterken van de veerkracht van wijken. Dit hebben we gedaan door het aanbieden van kennissessies, tools, best-practises en data. Zo hebben we de Veerkrachtkaarten in het Aedes-Datacentrum verbeterd en geactualiseerd, inclusief data (2022), kaarten, handleiding en website. In meerdere kennissessies en best-practises zijn leden meegenomen in het gebruik van de vernieuwde kaarten en hoe zij deze kunnen inzetten voor leefbare wijken. Ook is kennisuitwisseling en ontmoeting tussen wijkprofessionals gefaciliteerd, in meerdere bijeenkomsten van het netwerk leefbaarheid. Bijvoorbeeld rondom thema's als ondermijning, statushouders, ontmoeting, Aedesvisie. Ook is een bijdrage geleverd met workshops aan de Corporatiedag in Apeldoorn. En namen we als partner deel aan de ontwikkeling en uitvoering van het congres Thuis in de Wijk over zorgzame buurten, samen met onder meer Actiz en ZorgzaamWonen. Daarmee hebben we corporaties kennis en handelingsperspectieven aangereikt om samen met partners te kunnen werken aan leefbaarheid. Corporaties worden in toenemende mate geconfronteerd met de gevolgen van ondermijning in en rondom sociale huurwoningen. Denk o.a. aan explosies, hennepsteelt, drugslabs en illegale prostitutie. In het doorbraakteam ondermijning hebben we i.s.m. met een groep van ca. 20 corporaties een probleemanalyse uitgevoerd en besloten dat we in 2025 vier producten zullen ontwikkelen om corporaties hierin te ondersteunen: een factsheet voor anoniem melden en aangifte doen, een digitale toolbox, een e-learning veiligheid en signaleringsvaardigheden en een hulpmiddel voor het vergroten van de weerbaarheid van de corporatie tegen ondermijning van binnenuit. Het doorbraakteam biedt ook input voor de landelijke lobby, waarin we aandacht vragen voor knelpunten rondom gegevensdeling en het belang van een goede lokale samenwerking. Daarnaast zien we dat de sector in de nieuwe Aedesvisie een beweging inzet 'van stenen naar mensen'. Om corporaties te ondersteunen in deze transitie zijn we in 2024 gestart met onderzoeksproject dat als doel heeft corporaties o.b.v. ervaringen van koplopercorporaties handvatten te bieden bij het doorlopen van deze transitie binnen de corporatie.
---	--

Programma Financiën & bedrijfsvoering (Niels)

Project	Behaalde resultaten vs beoogde doelstellingen
Mid-term review NPA 2024	In voorbereiding op de onderhandelingen over de NPA werkte wij gezamenlijk met Aw, VRO en WSW het Duurzaam Prestatiemodel uit en ontwikkelde het bestaande voorraadmodel. In een extra congres stelde we het DPM vast als het financieel kader voor de nieuwe NPA en legde we de inzet van Aedes voor: meer wederkerigheid en gezamenlijk eigenaarschap van de afspraken i.c.m. zekerheid op de financiële haalbaarheid en continuïteit op korte en lange termijn. Na intensief proces van onderhandelingen resulteerde dit in de nieuwe NPA 2025-2035. Een waarbevochten pakket waarbij is gezocht naar een balans tussen de opgave op het vlak van betaalbaarheid, beschikbaarheid, duurzaamheid en leefbaarheid. Het betreft tevens een set van afspraken waarbij de ingezette lijn van meer wederkerigheid en binding van alle partijen aan de opgave én de hiervoor benodigde middelen verder is bestendigd.

Continu presteren en maatschappelijke verantwoording	De almaar groeiende opgave van de corporatiesector is op lange termijn niet haalbaar binnen de financiële mogelijkheden van de sector. Corporaties zullen scherper aan de wind moeten varen. Dit vraagt om een goede risicobeheersing en inzicht in de risicobereidheid van de sector. De ontwikkeling van een duurzaam prestatie­model moet hier een bijdrage aan leveren. In 2025 brengen wij de toepassing van het DPM in de praktijk naar de leden toe. Op verschillende fiscale dossiers hebben we de risico's van extra administratieve lastendruk (DAC7) en belastingplicht (Pillar II) weten te voorkomen en/of beheersen. In Europa hebben we ingezet op een brede coalitie van partijen die zich hard maakt voor aanpassing van de ATAD-directive. In het maatschappelijke verkeer is niet alleen verantwoording over financiën van belang ook maatschappelijk presteren neemt in belang toe. Hiertoe werkte Aedes een raamwerk voor ESG-reporting (Environmental, Social & Governance) uit die corporaties faciliteert om hun impact op mens en klimaat beter zichtbaar te maken in lijn met internationale standaarden zoals de CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive).
Samen werken aan de NPA	In de NPA hebben we grote ambities voor de corporatiesector afgesproken. Die zijn alleen haalbaar bij een goede samenwerking binnen en tussen regio's. Dit vraagt om een gedeeld beeld van de opgave en inzicht in waar we elkaars hulp nodig hebben. We werkten hiertoe een handreiking samenwerking uit en werkten de principes van solidariteit verder uit in een door de vereniging vastgestelde werkwijze. Daarnaast leggen we de verbinding tussen de regionale ontwikkelingen en het landelijk beleid via het Bestuurlijk platform waarin elk kwartaal bestuurlijke vertegenwoordigers van regionale woondeals bij elkaar komen. Een belangrijke voorwaarde om corporaties in positie te brengen is de inwerkingtreding van de Wet versterking regie volkshuisvesting. Na een voortdurende lobby van Aedes resulteerde dit in aanscherping van de wet in het HLA waarbij 30% sociaal als harde doelstelling in de wet wordt opgenomen. De afgelopen maanden voerde we de druk op om deze aanpassing van de wet z.s.m. bij de Kamer te krijgen, met succes in februari werd de wet aangeboden bij de TK.
Domeinoverstijgende aanpak van regeldruk	De druk van regelgeving en toezicht is voor corporaties te hoog. In 2024 inventariseerde we onder onze leden welke onderwerpen en regels tot de hoogste regeldruk leiden. Op basis van deze inventarisatie hebben we SEO opdracht gegeven nader onderzoek te doen naar de kosten van deze regeldruk en mogelijke alternatieven in kaart te brengen. De uitkomsten hiervan worden begin 2025 verwacht en vormen de basis voor een regeldrukaanpak die we gezamenlijk met VRO uitwerken zoals afgesproken in de nieuwe NPA.
Financiering van de middenhuur door middel van doorbraakteam	In de lobby op geborgde middenhuur werden in 2024 belangrijke mijlpalen bereikt. Na een gezamenlijke lobby van VRO en Aedes in Brussel wisten we een wijziging van de staatsteunregels op de agenda van de nieuwe Commissie te zetten die aankondigde deze te zullen herzien. Daarnaast werd in de NPA afgesproken dat in voorbereiding op de wijziging van het Europese staatsteunkader een wetsvoorstel te maken die geborgde financiering van middenhuur mogelijk zou maken. Daarnaast hebben we in 2024 verschillende webinars georganiseerd om de ontwikkelde producten onder de aandacht te brengen daarnaast werkten we aan een handreiking selectie onderpand en een factsheet voor gemeenten en provincies om hen beter bekend te maken met de mogelijkheden die er zijn om corporaties middenhuur te laten bouwen.

Digitalisering en cyberweerbaarheid	Ook corporaties kregen te maken met een cyberaanval. Het belang van cyberweerbaarheid is daarmee overduidelijk. In 2024 bode we corporatiemedewerkers het programma <i>digitaal samen veilig</i> aan. Daarnaast organiseerde we een reeks druk bezochte en goed beoordeelde webinars aan om corporatiemedewerkers up-to-date te houden.
-------------------------------------	---

Programma Werkgeverschap & arbeidsmarkt

Project	Behaalde resultaten vs beoogde doelstellingen
Vorbereiding CAO 2025 en verder + uitvoering al gemaakte CAO-afspraken	Begin 2024 is een nieuwe CAO Woondiensten gesloten die zowel aantrekkelijk als marktconform is voor nieuwe en huidige medewerkers, jong en oud. In 2024 zijn samen met de vakbonden verdere stappen gezet in de modernisering van het Handboek functie-indeling Woondiensten, zodat het functiewaarderingssysteem in onze branche toekomstbestendiger en gebruiksvriendelijker wordt. Eind 2024 zijn de onderhandelingen voor een nieuwe CAO gestart, zodat in 2025 de collectieve arbeidsvoorwaarden voor corporatiemedewerkers goed geregeld zijn.
Vorbereiden nieuwe pensioenregeling	Aedes heeft samen met de vakbonden een transitieplan vastgesteld ter voorbereiding op het nieuw pensioenstelsel dat in Nederland wordt ingevoerd. In het transitieplan liggen de belangrijkste keuzes vast die partijen gemaakt hebben ten aanzien van de inhoud van de nieuwe pensioenregeling, die gaat gelden in onze branche. Eind 2024 is het transitieplan ter goedkeuring voorgelegd aan De Nederlandsche Bank, zodat per 1 januari 2026 de corporatiebranche de overstap kan maken naar het nieuwe pensioenstelsel.
Corporaties positioneren als aantrekkelijk werkgever	In 2024 is een dialoog sessie gehouden waarin onder andere gesproken is over hoe we huidige kunnen behouden en nieuwe (jonge) medewerkers kunnen te laten instromen in onze branche. Inzet op behoud en instroom van nieuwe (jonge) medewerkers is nodig om het corporatiewerk van morgen te kunnen blijven doen.
Professionele netwerken faciliteren zowel online als fysiek	In 2024 zijn door middel van fysieke bijeenkomsten van het P&O netwerk, het netwerk vrouwen & leiderschap en Jong Aedes corporatiemedewerkers uit het hele land bij elkaar gebracht om vakgenoten te ontmoeten, ervaringen te delen en met elkaar in gesprek te gaan over verschillende (arbeidsmarkt)thema's. Dit alles om hun werk leuker en makkelijker te maken en een platform te bieden om onderling kennis en ervaring uit te wisselen.

Programma Beeldvorming en sectorprofilering

Project	Behaalde resultaten vs beoogde doelstellingen
Positieve beeldvorming van de corporatiesector	Werken aan betere beeldvorming over corporaties blijft onverminderd belangrijk. De sector op de juiste manier bij een breed publiek onder de aandacht brengen is een kwestie van een lange adem. In 2024 hebben we onderzoek gedaan naar andere methoden en mogelijkheden om aan een positieve beeldvorming van de sector te werken. Op basis van deze resultaten zijn aanpassingen gedaan in de campagne 'Wonen doen we samen'.

Corporatiedag 2024	De Corporatiedag vond plaats op 18 april 2024 bij Omnisport in Apeldoorn, met als titel <i>Volkshuisvesting is topsport</i> . Bijna 1.000 medewerkers van corporaties namen deel. We stonden stil bij de opgave en prestaties waarvoor we als sector aan de lat staan. Deelnemers stelden hun eigen programma samen voor het delen van kennis en ervaringen. Veel aandacht voor interactie tussen deelnemers, ondersteunt met een app.
Innovatie: bijdragen aan een positief beeld van #slimmerenbeter	Via de nieuwsbrief gaven we inzicht in nieuwe ontwikkelingen (van binnen en buiten de sector), we stimuleerden zo de uitwisseling van innovatieve voorbeelden en lessons learned tussen corporaties, daarmee bevorderen we het gesprek, het contact en de samenwerking tussen corporaties.
Kies voor Wonen: Europese verkiezingen	Aedes heeft vooral online reuring gemaakt richting de de Europese politiek bij de Europese verkiezingen in juni 2024. Met een social media campagne en een opiniestuk van Martin van Rijn hebben we Europese politici een beter beeld gegeven van het werk en de waarde van woningcorporaties en dat ze daar positiever tegenover staan.

Programma Benchmark & kennis

Project	Behaalde resultaten vs beoogde doelstellingen
Realiseren Aedes-benchmark 2024	De Aedes-benchmark 2024 is gepubliceerd in november.
Aanbesteding Aedes-benchmark 2025 en daarna	De aanbesteding van de Aedes-benchmark voor de jaren 2025-2027 is succesvol afgerond. We gecontracteerde partijen zijn ABF, Ortec Finance en Springco. Voor huurderoordeel continueren we de samenwerking met KWH.
Realiseren Aedes-forecast 2024	De Aedes-forecast maakt toekomstige plannen van corporaties onderling inzichtelijk en ondersteunt de prestaties van corporaties door het signaleren en duiden (o.a. naar stakeholders) van knelpunten en succesfactoren.
Onderhoud, beheer en doorontwikkeling Aedes-datacentrum	Het Aedes-datacentrum blijft dé plek voor corporatiedata. In 2024 is het Aedes-datacentrum doorontwikkeld zowel qua logica, vindbaarheid (via aedes.nl) als look-and-feel.
Convenant Verdere Verbetering Informatieuitwisseling Woningcorporaties (VVIW)	Aedes en haar convenantpartners hebben gelijke toegang tot data; het convenant draagt bij aan de optimale kwaliteit van de Aedes dataproducten én we bewaken de administratieve last voor corporaties voor de aanlevering van data. Eind 2024 zijn de voorbereiding gestart om tot een nieuw convenant per 1.1.26 te komen.
Realisatie P&O Monitor	We ontwikkelen een P&O-monitor om corporaties inzicht te geven in de belangrijkste P&O-kengetallen. De 1 ^e P&O-monitor is gepubliceerd in mei. Gezien het voorziet in een behoefte – afgemeten aan o.a. deelname en waardering en opkomst van de webinars – continueren we dit product in 2025.

KiV - Kennisinstituut Volkshuisvesting	Het werk van Aedes heeft vaak betrekking op de actualiteit en de 'waan van de dag'. Maar wat komt er op de middellange termijn op de sector af? En wat betekent dit voor de sector? Om dit beter in beeld te krijgen en Aedes en leden hierop voor te bereiden, is er het KiV. Via o.a. een Wetenschappelijke klankbordgroep, Scriptieprijs en diverse partnerschappen halen we op wat er speelt en wat er op ons afkomt. Met o.a. een jaarlijks 'Themaonderzoek' en 'Sprints' om onderwerpen die blijven liggen een kickstart te geven, bereiden we de sector en Aedes voor op de toekomst. Tot slot monitort het KiV de interne onderzoeksagenda van Aedes.
---	---

Programma Datastandaarden

Project	Behaalde resultaten vs beoogde doelstellingen
Datastandaarden voor Huurders: Betere dienstverlening aan huurders en woningzoekenden	Wij hebben de dienstverlening aan huurders en woningzoekenden aanzienlijk verbeterd door in 2024 de Digitale Inkomensverklaring (DIV-it) voor de eerste groep woningcorporaties beschikbaar te stellen. Woningzoekenden kunnen met de DIV-it eenvoudig, snel en veilig hun inkomensgegevens delen met woningcorporaties. Hierdoor beschikken corporaties over gevalideerde data, wat de kans op fraude verkleint en de administratieve lasten verlaagt. De volgende groepen volgen in 2025.
Datastandaarden voor Bouwwerkdatabank: beschikbaarheid en datakwaliteit van bouwwerkdatabank verbeteren	We hebben de beschikbaarheid en kwaliteit van bouwwerkdatabank verbeterd door samen met woningcorporaties, gebiedsontwikkelaars en bouwbedrijven de Informatie Leveringsspecificatie (ILS-woco 3.0) te ontwikkelen. Deze standaard biedt eenduidige definities van woningen en vormt de basis voor de data-uitwisseling tussen de partijen. Na een periode van ontwikkeling en consultatie wordt ILS-woco 3.0 in Q1-2025 beschikbaar, waardoor corporaties beter inzicht kunnen krijgen in hun woningvoorraad, inclusief samenstelling en conditie. In samenwerking met DigGo, VNG, Aedes, Bouwend NL, Techniek NL, Min.VRO, RWS, RVB, BNA werken we in verschillende samenwerkingsverbanden om de beschikbaarheid en datakwaliteit van bouwwerkdatabank te verbeteren.
Datastandaarden voor Financiën & verantwoording: Betere beheersing van financieel-administratieve processen	We hebben de RGS- en DICO-standaarden beter afgestemd op de behoeften van woningcorporaties, zodat zij hun financieel-administratieve processen efficiënter kunnen inrichten. De vernieuwde DICO-standaard zorgt voor een betere informatie-uitwisseling in het dagelijks onderhoudsproces, terwijl de nieuwe versie van RGS 3.7 de administratieve werkdruk verlaagt, financiële rapportages overzichtelijker en consistentere maakt, en het handmatige werk voor medewerkers vermindert. Conform plan is er in 2024 vooral gewerkt aan de ontwikkeling en in 2025 gaat de focus op adoptie.
Ecosysteem voor datastandaarden: Creëren van een vruchtbaar ecosysteem voor datastandaarden	Ons doel is het creëren van een goed functionerend ecosysteem waarin woningcorporaties, softwareleveranciers en ketenpartners samenwerken en duidelijke afspraken maken over het gebruik en de ondersteuning van standaarden. In 2024 heeft Aedes een samenwerkingsconvenant gesloten met meer dan 20 softwareleveranciers voor de brede implementatie van sectorstandaarden. We nemen actief deel aan het DigiGo-programma en verbinden deze activiteiten met onze standaardisatiedoelstellingen. Daarnaast werken we samen met de overheid aan veilige toegang voor woningcorporaties tot overheidsdatabases (bijv. LV WOZ, BRP, BAG), vastgelegd in de 'NPA 2025-2035', en met Corponet aan digitalisering in de sector.

Beheer en doorontwikkeling eigen standaarden	Binnen het programma beheren en ontwikkelen we de sectorstandaarden die op de Aedes Datastandaarden Roadmap staan vermeld. Deze standaarden bevatten specifieke kenmerken voor woningcorporaties en vereisen langdurige inhoudelijke ondersteuning van Aedes. Door samen met het ecosysteem de standaarden verder door te ontwikkelen, creëren we draagvlak voor de implementatie en het gebruik ervan. Dit doen we onder andere door digitale communities en adviesgroepen, waaraan woningcorporaties, softwareleveranciers en, op termijn, ketenpartners deelnemen. In 2025 herijken we de Roadmap, wat kan leiden tot de toevoegen of stopzetten van sectorstandaarden.
Organisatie afdeling Datastandaarden	Aedes Datastandaarden heeft in haar eerste periode als separate afdeling actief bijgedragen aan de verdere digitalisering van de sector door het ontwikkelen en beheren van sectorstandaarden en het opzetten van het ecosysteem. Na een zorgvuldig verenigingsproces heeft het congres in november daarom ook besloten tot de duurzame inbedding van datastandaarden. De leden erkennen dat verdere datastandaardisatie en samenwerking in het ecosysteem een structurele bijdrage leveren aan de digitalisering van de sector. Dit betekent dat deze activiteiten vanaf 2025 een blijvende plaats binnen Aedes werkorganisatie krijgen.

